ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)

της 2ας Οκτωβρίου 2003 *

Στην υπόθεση C-196/99 P,

Siderúrgica Aristrain Madrid SL, με έδρα τη Μαδρίτη (Ισπανία), εκπροσωπούμενη από τους A. Creus Carreras και N. Lacalle Mangas, abogados,

αναιρεσείουσα,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως κατά της αποφάσεως που εξέδωσε το Πρωτοδικείο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (δεύτερο πενταμελές τμήμα) στις 11 Μαρτίου 1999 επί της υποθέσεως T-156/94, Aristrain κατά Επιτροπής (Συλλογή 1999, σ. II-645), με την οποία ζητείται η εξαφάνιση της αποφάσεως αυτής,

όπου ο έτερος διάδικος είναι η

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους J. Currall και W. Wils, επικουρουμένους από τον J. Rivas de Andrés, abogado, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθής πρωτοδίκως,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ισπανική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους M. Wathelet, πρόεδρο τμήματος, D. A. O. Edward, A. La Pergola, P. Jann (εισηγητή) και S. von Bahr, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: C. Stix-Hackl
γραμματέας: M.-F. Contet, κύρια υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις αγορεύσεις των διαδίκων κατά τη συνεδρίαση της 31ης Ιανουαρίου 2002,

αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις της κατά τη συνεδρίαση της 26ης Σεπτεμβρίου 2002,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 25 Μαΐου 1999, η Siderúrgica Aristrain Madrid SL άσκησε, δυνάμει του άρθρου 49 του Οργανισμού ΕΚΑΧ του Δικαστηρίου, αναίρεση κατά της αποφάσεως του Πρωτοδικείου της 11ης Μαρτίου 1999, Τ-156/94, Aristrain κατά Επιτροπής (Συλλογή 1999, σ. II-645, στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση), με την οποία το Πρωτοδικείο απέρριψε εν μέρει

την προσφυγή που είχε ασκήσει η αναιρεσείουσα για την ακύρωση της αποφάσεως 94/215/ΕΚΑΧ της Επιτροπής, της 16ης Φεβρουαρίου 1994, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 65 της Συνθήκης ΕΚΑΧ όσον αφορά συμφωνίες και εναρμονισμένες πρακτικές που εφήρμοσαν ευρωπαίοι παραγωγοί δοκών χάλυβα (ΕΕ L 116, σ. 1, στο εξής: επίδικη απόφαση). Με την απόφαση εκείνη, η Επιτροπή είχε επιβάλει πρόστιμο στην προσφεύγουσα κατ' εφαρμογή του ως άνω άρθρου 65.

Τα πραγματικά περιστατικά και η επίδικη απόφαση

2 Όπως προκύπτει από την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, από το έτος 1974 η ευρωπαϊκή βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα επλήγη από κρίση λόγω πτώσεως της ζητήσεως, γεγονός που δημιούργησε προβλήματα πλεονάζουσας προσφοράς και παραγωγικής ικανότητας, καθώς και χαμηλό επίπεδο τιμών.

3 Αφού αποπειράθηκε να διαχειριστεί την κρίση μέσω μονομερών εθελουσίων δεσμεύσεων των επιχειρήσεων σχετικά με τον διατιθέμενο στην αγορά όγκο χάλυβα και τις κατώτατες τιμές («σχέδιο Simonet») ή μέσω του καθορισμού ενδεικτικών και ελαχίστων τιμών («σχέδιο Davignon», συμφωνία «Eurofer I»), η Επιτροπή διαπίστωσε το 1980 κατάσταση έκδηλης κρίσεως, κατά την έννοια του άρθρου 58 της Συνθήκης ΕΚΑΧ, και επέβαλε υποχρεωτικές ποσοστώσεις παραγωγής, ιδίως για τις δοκούς χάλυβα. Το εν λόγω κοινοτικό καθεστώς έπαυσε να ισχύει στις 30 Ιουνίου 1988.

4 Αρκετά νωρίτερα η Επιτροπή είχε εξαγγείλει την κατάργηση του συστήματος ποσοστώσεων με διάφορες ανακοινώσεις και αποφάσεις, υπενθυμίζοντας ότι ο τερματισμός του θα σηματοδοτούσε την επιστροφή σε αγορά ελεύθερου ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρήσεων. Πάντως, ο τομέας εξακολουθούσε να χαρακτηρίζεται από πλεονάζουσες ικανότητες παραγωγής, για τις οποίες οι ειδικοί θεωρούσαν ότι έπρεπε να αποτελέσουν αντικείμενο ικανοποιητικής και ταχείας μειώσεως ώστε να επιτραπεί στις επιχειρήσεις να αντιμετωπίσουν τον παγκόσμιο ανταγωνισμό.

5 Ήδη από την κατάργηση του καθεστώτος ποσοστώσεων η Επιτροπή εγκαθίδρυσε καθεστώς επιτηρήσεως, το οποίο συνεπαγόταν τη συλλογή στατιστικών στοιχείων για την παραγωγή και τις παραδόσεις, την παρακολούθηση της εξελίξεως των αγορών και τακτικές διαβουλεύσεις με τις επιχειρήσεις σχετικά με την κατάσταση και τις τάσεις της αγοράς. Οι επιχειρήσεις του τομέα, μερικές από τις οποίες ήσαν μέλη της επαγγελματικής ενώσεως Eurofer, εξακολούθησαν έτσι να έχουν τακτικές επαφές με τη ΓΔ ΙΙΙ (Γενική Διεύθυνση «Εσωτερική αγορά και βιομηχανικές υποθέσεις» της Επιτροπής, στο εξής: ΓΔ ΙΙΙ) στο πλαίσιο συσκέψεων για ανταλλαγή απόψεων. Το καθεστώς επιτηρήσεως τερματίστηκε στις 30 Ιουνίου 1990 και αντικαταστάθηκε από καθεστώς ατομικής και εθελουσίας πληροφορήσεως.

6 Η Επιτροπή διενήργησε στις αρχές του έτους 1991 διαφόρους ελέγχους σε ορισμένες χαλυβουργικές επιχειρήσεις και ενώσεις επιχειρήσεων του τομέα. Στις 6 Μαΐου 1992 τους απεστάλη ανακοίνωση των αιτιάσεων. Στις αρχές του έτους 1993 έλαβαν χώρα ακροάσεις.

7 Η Επιτροπή εξέδωσε στις 16 Φεβρουαρίου 1994 την επίδικη απόφαση, με την οποία διαπίστωσε τη συμμετοχή δεκαεπτά ευρωπαϊκών χαλυβουργικών επιχειρήσεων και μιας από τις επαγγελματικές ενώσεις τους σε σειρά συμφωνιών, αποφάσεων και εναρμονισμένων πρακτικών περί καθορισμού των τιμών, κατανομής των αγορών και ανταλλαγής εμπιστευτικών πληροφοριών σχετικά με την κοινοτική αγορά δοκών χάλυβα, κατά παράβαση του άρθρου 65, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΚΑΧ. Με την ίδια απόφαση, επέβαλε πρόστιμα σε 14 επιχειρήσεις για παραβάσεις που είχαν διαπραχθεί μεταξύ 1ης Ιουλίου 1988 και 31 Δεκεμβρίου 1990.

Η ενώπιον του Πρωτοδικείου διαδικασία και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

8 Η αναιρεσείουσα άσκησε στις 18 Απριλίου 1994 ενώπιον του Πρωτοδικείου προσφυγή, αιτούμενη την ακύρωση της επίδικης αποφάσεως.

9 Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το Πρωτοδικείο έκανε εν μέρει δεκτή την προσφυγή και μείωσε το πρόστιμο που είχε επιβληθεί στην προσφεύγουσα.

Τα αιτήματα των διαδίκων

10 Η αναιρεσείουσα ζητεί από το Δικαστήριο:

«1) να αναιρέσει την [αναιρεσιβαλλόμενη] απόφαση για το σύνολο ή για ορισμένες από τις καταγγελλόμενες πλημμέλειες και να συναγάγει εξ αυτού όλες τις έννομες συνέπειες τόσο στην περίπτωση που το Δικαστήριο αποφανθεί το ίδιο επί της ουσίας όσο και αν αναπέμψει την υπόθεση ενώπιον του Πρωτοδικείου, ειδικότερα:

α) να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση καθόσον το Πρωτοδικείο έκρινε με αυτήν ότι η [επίδικη απόφαση] δεν παραβιάζει το κοινοτικό δίκαιο λόγω εσφαλμένης εφαρμογής και ερμηνείας του άρθρου 65 της Συνθήκης ΕΚΑΧ και να ακυρώσει, κατά συνέπεια, για τον λόγο αυτό [την ανωτέρω απόφαση]·

β) να αποφανθεί, εφόσον η υπόθεση είναι ώριμη προς εκδίκαση ή, άλλως, να αναπέμψει την υπόθεση στο Πρωτοδικείο, εφόσον η υπόθεση δεν είναι ώριμη προς εκδίκαση, προκειμένου αυτό να αποφανθεί σύμφωνα με τους κατωτέρω παρατιθέμενους λόγους αναιρέσεως και, συνακόλουθα, να ακυρώσει την [επίδικη απόφαση], όπως εκτίθεται με τους λόγους αναιρέσεως, ή, επικουρικώς, να μειώσει το επιβληθέν στην προσφεύγουσα πρόστιμο για λόγους:

— αλληλεγγύης,

— ελλείψεως αιτιολογίας,

— ελλείψεως συνοχής,

— παραβιάσεως της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως και της αρχής της αναλογικότητας ως εκ του ότι τα πρόστιμα εκφράζονται σε ECU,

— μη καταδίκης της Επιτροπής στην καταβολή των εξόδων στα οποία υποβλήθηκε η αναιρεσείουσα πρωτοδίκως, στο σύνολο των εξόδων και τόκων που συνδέονται με τη σύσταση εγγυήσεως ή την ενδεχόμενη πληρωμή του συνόλου ή μέρους του προστίμου, και να κρίνει ότι οι συνδεόμενοι με το πρόστιμο τόκοι αρχίζουν να τρέχουν μόνο από τον χρόνο κατά τον οποίο η απόφαση του Πρωτοδικείου καθίσταται εκτελεστή και, κατά συνέπεια, να καταδικάσει την Επιτροπή στην πληρωμή των εξόδων και τόκων που απορρέουν από τη σύσταση της εγγυήσεως ή την καταβολή του προστίμου,

— συνάρτησης, επίσης, με τον όγδοο και ένατο λόγο αναιρέσεως του παρόντος δικογράφου·

γ) να αναπέμψει την υπόθεση εφόσον δεν είναι ώριμη προς εκδίκαση:

— ως προς τον λόγο που αρύεται από την υπέρβαση εξουσίας·

2) να καταδικάσει την αναιρεσιβαλλόμενη στα δικαστικά έξοδα, αποφαινόμενο παράλληλα και επί των εξόδων σε πρώτο βαθμό εφόσον οι λόγοι της [...] αναιρέσεως γίνουν εν όλω ή εν μέρει δεκτοί.»

11 Η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο:

— να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως·

— να καταδικάσει την αναιρεσείουσα στα δικαστικά έξοδα.

Οι λόγοι της αιτήσεως αναιρέσεως

12 Η αναιρεσείουσα επικαλείται εννέα λόγους προς στήριξη της αιτήσεώς της αναιρέσεως:

1) εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του άρθρου 65 της Συνθήκης ΕΚΑΧ και αντιφατική συλλογιστική, όσον αφορά την εκτίμηση των φερομένων ως διαπραχθεισών παραβάσεων·

2) εσφαλμένη εφαρμογή της εννοίας της καταχρήσεως εξουσίας·

3) παράβαση του άρθρου 15 της Συνθήκης ΕΚΑΧ, όσον αφορά την αιτιολόγηση του ύψους των προστίμων·

4) ανεπαρκής αιτιολόγηση όσον αφορά:

α) τη διαπίστωση της υπάρξεως απαρτίας κατά την έκδοση της επίδικης αποφάσεως και την άρνηση διαταγής του αιτηθέντος συναφώς από την προσφεύγουσα μέτρου διεξαγωγής αποδείξεων·

β) την άρνηση να ληφθεί υπόψη το επίπεδο των επιβληθέντων σε άλλες υποθέσεις συμφωνιών προστίμων·

5) παράβαση του κοινοτικού δικαίου κατά την εκτίμηση:

α) της επιχειρηματολογίας σχετικά με το νομικό πρόσωπο που ευθύνεται για την καταβολή του επιβληθέντος λόγω της συμπεριφοράς δύο διακριτών εταιριών προστίμου·

β) της επιβαρυντικής περιστάσεως ότι ήταν γνωστή η έλλειψη νομιμότητας των επικρινομένων συμπεριφορών·

γ) της ημερομηνίας που επέλεξε η Επιτροπή με το διατακτικό της επίδικης αποφάσεως προκειμένου να προσδιορίσει την έναρξη των παραβάσεων που προσάπτει στην προσφεύγουσα·

6) παράβαση των αρχών της ίσης μεταχειρίσεως και της αναλογικότητας κατά την εκτίμηση των επιχειρημάτων σχετικά με τη λήψη ή μη υπόψη των υποτιμήσεων της ισπανικής πεσέτας έναντι του ECU·

7) παράβαση του κοινοτικού δικαίου ως εκ του ότι το Πρωτοδικείο δεν καταδίκασε την Επιτροπή στην καταβολή των εξόδων και τόκων λόγω της συστάσεως εγγυήσεως ή της τυχόν πληρωμής του προστίμου·

8) παράβαση του άρθρου 33 του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου και των δικονομικών εγγυήσεων·

9) προσβολή του δικαιώματος για δίκαιη δίκη εντός εύλογης προθεσμίας.

13 Οι επικρινόμενες με τους επιμέρους λόγους αναιρέσεως σκέψεις της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως παρατίθενται ομού με την ανάλυση κάθε λόγου.

Επί της αιτήσεως αναιρέσεως

Επί του πρώτου λόγου αναιρέσεως

14 Ο πρώτος λόγος αναιρέσεως αρύεται από παράβαση του κοινοτικού δικαίου λόγω εσφαλμένης εφαρμογής και ερμηνείας του άρθρου 65 της Συνθήκης ΕΚΑΧ, καθώς

και αντιφατικής συλλογιστικής, όσον αφορά την εκτίμηση των φερομένων ως διαπραχθεισών παραβάσεων στο πλαίσιο της διεπόμενης από την ως άνω συνθήκη αγοράς.

15 Ο συγκεκριμένος λόγος αναιρέσεως βάλλει:

— κατά των σκέψεων 314 έως 336 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, με τις οποίες το Πρωτοδικείο εξέτασε τον χαρακτηρισμό των επικρινομένων συμπεριφορών υπό το πρίσμα του κατά το άρθρο 65 της Συνθήκης ΕΚΑΧ κριτηρίου σχετικά με την «κανονική λειτουργία του ανταγωνισμού»·

— κατά των σκέψεων 413 έως 439 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, με την οποία το Πρωτοδικείο εξέτασε την επίδικη απόφαση προκειμένου να ελέγξει αν η επίδικη ανταλλαγή πληροφοριών είχε θεωρηθεί ως αυτοτελής παράβαση και έκρινε τον αντικείμενο προς τον ανταγωνισμό χαρακτήρα της εν λόγω ανταλλαγής·

— κατά των σκέψεων 465 έως 519 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, με τις οποίες το Πρωτοδικείο εξέτασε τα αρυόμενα από την εμπλοκή της Επιτροπής στις προσαπτόμενες στην προσφεύγουσα παραβάσεις επιχειρήματα·

— κατά των σκέψεων 612 έως 623 και 645 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, με τις οποίες το Πρωτοδικείο εξέτασε την οικονομική επίπτωση των παραβάσεων ενόψει του καθορισμού του ύψους του προστίμου.

16 Κατ' ουσίαν, η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι:

— το Πρωτοδικείο ερμήνευσε πεπλανημένως την έννοια «συμφωνία» και «εναρμονισμένη πρακτική» του άρθρου 65 της Συνθήκης ΕΚΑΧ, προσφεύγοντας στα κριτήρια εφαρμογής του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 81 ΕΚ), ενώ η οικονομική και κανονιστική αλληλουχία των δύο συνθηκών δεν είναι ταυτόσημη, η δε αγορά του χάλυβα διαθέτει ιδιαίτερα χαρακτηριστικά γνωρίσματα, όπως είναι η μεγάλη διαφάνεια, τα οποία καθιστούν εφικτό παραλληλισμό των τιμών,

— ενόψει της ανάγκης συσκέψεων για ανταλλαγή πληροφοριών, στο πλαίσιο της εφαρμογής της Συνθήκης ΕΚΑΧ, και των αιτημάτων που διατύπωσε συναφώς η ΓΔ ΙΙΙ, το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε πλάνη, εκτιμώντας, ιδίως στη σκέψη 233 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, ότι το γεγονός απλώς και μόνο της συμμετοχής σε τέτοιες συσκέψεις αρκούσε για την απόδειξη της συμμετοχής σε αντικείμενες προς τον ανταγωνισμό δραστηριότητες.

17 Κατά την αναιρεσείουσα, το Πρωτοδικείο αναγνώρισε το βάσιμο των ισχυρισμών της και των δηλώσεων των μαρτύρων, δοθέντος ότι, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 606 έως 623 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, μείωσε κατά 15 % το επιβληθέν στην προσφεύγουσα πρόστιμο για τις διάφορες συμφωνίες και εναρμονισμένες πρακτικές περί καθορισμού των τιμών.

18 Η αναιρεσείουσα προσάπτει επίσης στο Πρωτοδικείο ότι, στη σκέψη 420 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, δεν έκανε δεκτή την εκτίμηση της Επιτροπής, όπως αυτή διατυπώνεται με τη γραπτή απάντηση της 19ης Ιανουαρίου 1998 και κατά τη συνεδρίαση, σύμφωνα με την οποία η ανταλλαγή πληροφοριών δεν αποτελούσε αυτοτελή παράβαση. Υποκαθιστώντας με τον τρόπο αυτό την εκτίμηση της Επιτροπής με τη δική του, υπερέβη τα όρια των εξουσιών του.

19 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το αρυόμενο από πεπλανημένη ερμηνεία του άρθρου 65 της Συνθήκης ΕΚΑΧ επιχείρημα στερείται βάσεως. Προβάλλει ότι η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση αιτιολόγησε επαρκώς ότι είχε παραβιαστεί η απαγόρευση καθορισμού των τιμών, κατά την έννοια της ανωτέρω διατάξεως, και ότι το άρθρο 60 της ιδίας συνθήκης δεν παρεμπόδιζε την εφαρμογή της διατάξεως.

20 Όσον αφορά τη συμμετοχή σε συσκέψεις περί ανταλλαγής πληροφοριών, η Επιτροπή εκτιμά ότι η αναιρεσείουσα συγχέει μεταξύ των «νομίμων» συσκέψεων, όπως αυτές της σκέψεως 232 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, και των μυστικών συσκέψεων με παράνομο στόχο που περιγράφονται στις σκέψεις 510 και 511 της εν λόγω αποφάσεως. Μόνον η συμμετοχή στις δεύτερες εξ αυτών προσήφθη στην προσφεύγουσα.

21 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι η αιτίαση η αρυόμενη από τη μη αποδοχή της εκτιμήσεως που είχε διατυπώσει κατά τη διάρκεια της δίκης σχετικά με τον αυτοτελή χαρακτήρα της παραβάσεως λόγω ανταλλαγής πληροφοριών είναι απαράδεκτη διότι προεβλήθη για πρώτη φορά ενώπιον του Δικαστηρίου. Ο συγκεκριμένος λόγος αναιρέσεως στερείται επίσης βάσεως διότι, στο πλαίσιο της προσφυγής, το Πρωτοδικείο όφειλε να ελέγξει την επίδικη απόφαση και όχι μια τέτοια εκτίμηση.

22 Ως προς τον ισχυρισμό ότι η ΓΔ ΙΙΙ γνώριζε και μάλιστα ενεθάρρυνε τις προσαπτόμενες στην προσφεύγουσα αντίθετες προς τον ανταγωνισμό πρακτικές, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι είναι εσφαλμένος και παραπέμπει στις σκέψεις 510 και 511 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως. Πρόκειται για διαπιστώσεις πραγματικών περιστατικών που δεν μπορούν να τεθούν υπό τον έλεγχο του Δικαστηρίου.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

23 Επιβάλλεται να υπογραμμιστεί ότι, στις σκέψεις 315 έως 320 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο εξέτασε τη συγκυρία εντός της οποίας εντάσσεται το

άρθρο 65, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΚΑΧ. Έλεγξε επίσης, στις σκέψεις 321 έως 331 της εν λόγω αποφάσεως, αν το άρθρο 60 της ως άνω συνθήκης ήταν λυσιτελές για την εκτίμηση, υπό το φως του ιδίου άρθρου 65, παράγραφος 1, των προσαπτομένων στην προσφεύγουσα συμπεριφορών. Στη σκέψη 332 της ιδίας αποφάσεως, εξέτασε τα άρθρα 46 έως 48 της Συνθήκης ΕΚΑΧ προκειμένου να καταλήξει, στην επόμενη σκέψη, ότι καμία από τις παρατιθέμενες στην παρούσα σκέψη διατάξεις δεν παρέχει στις επιχειρήσεις το δικαίωμα να αγνοούν την απαγόρευση του ως άνω άρθρου 65, παράγραφος 1, συνάπτοντας συμφωνίες ή επιδιδόμενες σε εναρμονισμένες πρακτικές καθορισμού των τιμών όπως εκείνες για τις οποίες τίθεται εν προκειμένω ζήτημα.

24 Επιβάλλεται η εκτίμηση ότι η επί του θέματος συλλογιστική του Πρωτοδικείου υπήρξε ορθή στο σύνολό της.

25 Το Πρωτοδικείο έλεγξε, στις σκέψεις 413 έως 420 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, αν η επίδικη απόφαση εξελάμβανε τα προσαπτόμενα συστήματα ανταλλαγής πληροφοριών ως αυτοτελή παράβαση. Πάντως, επιβάλλεται να υπογραμμιστεί ότι η αναιρεσείουσα δεν αποδεικνύει, ούτε, άλλωστε, επιδιώκει να αποδείξει με ποιον τρόπο το Πρωτοδικείο παραβίασε το κοινοτικό δίκαιο, ερμηνεύοντας το ίδιο την ως άνω απόφαση αντί να δώσει πίστη στις διευκρινίσεις που παρεσχέθησαν με την απάντηση της 19ης Ιανουαρίου 1998 και κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση εκ μέρους των εκπροσώπων της Επιτροπής. Εν πάση περιπτώσει, αρκεί η υπόμνηση ότι, οσάκις το Πρωτοδικείο αποφαίνεται επί προσφυγής ακυρώσεως κοινοτικής πράξεως, σ' αυτό εναπόκειται να ερμηνεύσει την οικεία πράξη.

26 Βάσει της αναλύσεως της Συνθήκης ΕΚΑΧ στην οποία προέβη το Πρωτοδικείο, ορθώς έκρινε, στη σκέψη 421 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, προκειμένου να εκτιμήσει τον αντικείμενο στον ανταγωνισμό χαρακτήρα της επίδικης ανταλλαγής πληροφοριών, ότι το άρθρο 65, παράγραφος 1, της Συνθήκης θεμελιώνεται στην αντίληψη ότι κάθε επιχειρηματίας πρέπει να καθορίζει αυτοτελώς την πολιτική που προτίθεται να ακολουθήσει στην κοινή αγορά.

27 Ομοίως, από κανέναν κανόνα της Συνθήκης ΕΚΑΧ δεν προκύπτει ότι θα έπρεπε να τεκμαίρεται ως νόμιμη η συμμετοχή στις προσαπτόμενες συσκέψεις. Ορθώς, λοιπόν,

και χωρίς να παραβιάζει τους αφορώντες την απόδειξη κανόνες δικαίου, το Πρωτοδικείο διαπίστωσε, στη σκέψη 233 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, ότι η συμμετοχή επιχειρήσεως σε συσκέψεις, κατά τη διάρκεια των οποίων έλαβαν χώρα δραστηριότητες αντίθετες προς τον ανταγωνισμό, αρκεί για την απόδειξη της συμμετοχής της οικείας επιχειρήσεως στις ως άνω δραστηριότητες, ελλείψει ενδείξεων ικανών να αποδείξουν το αντίθετο.

28 Όσον αφορά το επιχείρημα σχετικά με την υποτιθέμενη ανάγκη οι επιχειρήσεις να ανταλλάσσουν πληροφορίες μεταξύ τους στο πλαίσιο της συνεργασίας τους με την ΓΔ ΙΙΙ, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι η αναιρεσείουσα δεν επικαλείται κανένα επιχείρημα θέτοντας υπό αμφισβήτηση την παρατιθέμενη στις σκέψεις 478 έως 519 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως εκτίμηση του Πρωτοδικείου. Με τις ανωτέρω σκέψεις, το Πρωτοδικείο κατέδειξε ότι οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις είχαν αποκρύψει από την Επιτροπή την ύπαρξη και το περιεχόμενο των θιγουσών τον ανταγωνισμό συνομιλιών που πραγματοποιούσαν και των συμφωνιών που συνήπταν. Στη σκέψη 512 της εν λόγω αποφάσεως, το Πρωτοδικείο διευκρίνισε ότι οι διατάξεις του άρθρου 65, παράγραφος 4, της Συνθήκης ΕΚΑΧ έχουν, εν πάση περιπτώσει, αντικειμενικό περιεχόμενο και ισχύουν υποχρεωτικά τόσο για τις επιχειρήσεις όσο και για την Επιτροπή, η οποία δεν μπορεί να τις απαλλάσσει από την υποχρέωση τηρήσεώς τους.

29 Σε αντίθεση προς όσα υποστηρίζει η αναιρεσείουσα, το γεγονός ότι το Πρωτοδικείο μείωσε το πρόστιμο προκειμένου να λάβει υπόψη την οικονομική επίπτωση της ανταλλαγής πληροφοριών σχετικά με τις τιμές δεν θέτει υπό αμφισβήτηση τον στρεφόμενο κατά του ανταγωνισμού χαρακτήρα της οικείας ανταλλαγής. Ο έλεγχος στον οποίο προέβη το Πρωτοδικείο της επιβληθείσας στην προσφεύγουσα κυρώσεως, κατ' εφαρμογή του άρθρου 65, παράγραφος 5, της Συνθήκης ΕΚΑΧ διακρίνεται στην πραγματικότητα από εκείνον της διαπράξεως παραβάσεως, κατά την έννοια της παραγράφου 1 της ιδίας διατάξεως.

30 Επομένως, χωρίς να αντιφάσκει, το Πρωτοδικείο έλαβε υπόψη, στις σκέψεις 621 έως 623 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, τη συμπεριφορά της Επιτροπής προκειμένου να εκτιμήσει την οικονομική επίπτωση της παραβάσεως και να μειώσει το επιβληθέν πρόστιμο, ενώ είχε συναγάγει, στις σκέψεις 510 και 511 της ιδίας αποφάσεως, ότι η συνιστάμενη στην ανταλλαγή πληροφοριών παράβαση είχε διαπραχθεί χωρίς να έχουν γνώση της οι υπάλληλοι της ΓΔ ΙΙΙ.

31 Όπως προκύπτει από το σύνολο των προηγηθεισών σκέψεων, ο πρώτος λόγος αναιρέσεως είναι αβάσιμος.

Επί του δευτέρου λόγου αναιρέσεως

32 Ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως αρύεται από το ότι το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κατά την εφαρμογή της εννοίας της καταχρήσεως εξουσίας, διότι δεν εξέτασε ορθώς ούτε το επιχείρημα που είχε διατυπώσει συναφώς η προσφεύγουσα ούτε τα ενδεικτικά στοιχεία που είχε επικαλεστεί.

33 Ο συγκεκριμένος λόγος αναιρέσεως βάλλει κατά των σκέψεων 526 έως 532 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, οι οποίες έχουν ως εξής:

«526 Το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι, παράλληλα με τη διοικητική διαδικασία που διεξήγαγε η ΓΔ IV [(Γενική Διεύθυνση "Ανταγωνισμός") της Επιτροπής] στην παρούσα υπόθεση, η ΓΔ III διεξήγαγε διαπραγματεύσεις με τη χαλυβουργική βιομηχανία, με σκοπό τη σε βάθος αναδιάρθρωσή της, η οποία θα χρηματοδοτούνταν μερικώς με κοινοτικά κεφάλαια. Οι διαπραγματεύσεις αυτές διακόπηκαν, ελλείψει συμφωνίας μεταξύ των μερών, την προηγουμένη της εκδόσεως της [επίδικης αποφάσεως], ήτοι στις 15 Φεβρουαρίου 1994, κατά τη διάρκεια συσκέψεως στην οποία παρευρίσκονταν οι εκπρόσωποι της βιομηχανίας και τα μέλη της Επιτροπής Bangemann και Van Miert.

527 Κατά πάγια νομολογία, μια απόφαση έχει εκδοθεί κατά κατάχρηση εξουσίας μόνον όταν προκύπτει, βάσει αντικειμενικών, κρισίμων και συγκλινουσών ενδείξεων, ότι έχει εκδοθεί με αποκλειστικό ή, τουλάχιστον, πρωταρχικό σκοπό να επιτύχει στόχο διαφορετικό από αυτόν τον οποίο επικαλείται ή να περιγράψει μια διαδικασία που προβλέπεται ειδικά για την αντιμετώπιση των

περιστάσεων της συγκεκριμένης υποθέσεως (βλ. την απόφαση του Δικαστηρίου της 13ης Νοεμβρίου 1990, C-331/88, Fedesa κ.λπ., Συλλογή 1990, σ. I-4023, σκέψη 24· αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 6ης Απριλίου 1995, T-143/89, Ferriere Nord κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-917, σκέψη 68, και της 24ης Σεπτεμβρίου 1996, T-57/91, NALOO κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. II-1019, σκέψη 327).

528 Η δίωξη και η καταστολή των παραβάσεων στον τομέα του ανταγωνισμού συνιστούν θεμιτό σκοπό της δράσεως της Επιτροπής, σύμφωνα με τις θεμελιώδεις διατάξεις των άρθρων 3 και 4 της Συνθήκης. Εφόσον προσκομίζονται πράγματι αποδείξεις για τις παραβάσεις αυτές και αποδεικνύεται ότι τα πρόστιμα υπολογίστηκαν κατά τρόπο αντικειμενικό και αναλογικό, η απόφαση που επιβάλλει τα πρόστιμα αυτά, σύμφωνα με το άρθρο 65, παράγραφος 5, της Συνθήκης, μπορεί να θεωρηθεί ότι εκδόθηκε κατά κατάχρηση εξουσίας μόνον υπό εξαιρετικές περιστάσεις.

529 Εν προκειμένω, ούτε η συνύπαρξη παράλληλων διαπραγματεύσεων μεταξύ της Επιτροπής και των εκπροσώπων της βιομηχανίας σχετικά με την αναδιάρθωση της ευρωπαϊκής χαλυβουργίας, που άρχισαν στη δεκαετία του '80 ή ακόμη και του '70, ούτε η "σύμπτωση" της αποτυχίας των διαπραγματεύσεων αυτών με την έκδοση της [επίδικης αποφάσεως] και τα ερωτήματα που προκάλεσε σε ορισμένα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή σε δημοσιογράφους συνιστούν, από μόνα τους, ένδειξη υπάρξεως καταχρήσεως εξουσίας.

530 Κατά τα λοιπά, το Πρωτοδικείο δεν [επισήμανε], στον φάκελο που του διαβιβάστηκε βάσει του άρθρου 23 [του Οργανισμού ΕΚΑΧ του Δικαστηρίου], κανένα στοιχείο από το οποίο να μπορεί να αποδειχθεί ότι η υπό κρίση διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 65 της Συνθήκης χρησιμοποιήθηκε με σκοπό να αναγκάσει τη χαλυβουργική βιομηχανία να αναδιαρθρωθεί ή με σκοπό να επιβάλει κυρώσεις στη βιομηχανία λόγω του ότι δεν συνεργάσθηκε [επί του θέματος]. Εξάλλου, δεν υπάρχει κανένας λόγος που να δημιουργεί την υποψία ότι η διαδικασία δεν ακολούθησε κανονική πορεία, από τις πρώτες επιθεωρήσεις του 1991 μέχρι την έκδοση της [επίδικης αποφάσεως] στις 16 Φεβρουαρίου 1994, με ενδιάμεσες φάσεις την ανακοίνωση των

αιτιάσεων στις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις στις 6 Μαΐου 1992, την ανάλυση των απαντήσεών τους που απεστάλησαν περί τον Αύγουστο του 1992, την ακρόασή τους τον Ιανουάριο του 1993, την εσωτερική έρευνα που διεξήχθη κατόπιν αιτήσεως των ενδιαφερομένων τον Ιανουάριο και Φεβρουάριο του 1993, την αποστολή των πρακτικών της ακροάσεως σε δύο μέρη, στις 8 Ιουλίου και στις 8 Σεπτεμβρίου 1993, και την προετοιμασία του σχεδίου της αποφάσεως, με μετάφραση στις διάφορες γλώσσες και διαβούλευση με τις διάφορες ενδιαφερόμενες υπηρεσίες. Περαιτέρω, η προσφεύγουσα δεν αμφισβήτησε τον ισχυρισμό της Επιτροπής ότι η ημερομηνία της ακροάσεως μετατέθηκε από τον Σεπτέμβριο του 1992 στον Ιανουάριο του 1993, ήτοι τέσσερις μήνες αργότερα, κατόπιν αιτήσεως ορισμένων από τις επιχειρήσεις, για να δοθεί η δυνατότητα στους δικηγόρους τους να αφιερωθούν στην άμυνά τους στο πλαίσιο της διαδικασίας αντιντάμπινγκ που είχε κινηθεί κατά των επιχειρήσεων αυτών, κατά την περίοδο εκείνη, εκ μέρους των αμερικανικών αρχών.

531 Τέλος, το επιχείρημα ότι η [επίδικη απόφαση] δεν θα εκδιδόταν υπό τη μορφή αυτή αν οι διαπραγματεύσεις με τη χαλυβουργική βιομηχανία δεν είχαν διακοπεί την προηγουμένη δεν στηρίζεται στο παραμικρό στοιχείο. Το ίδιο ισχύει για τους ισχυρισμούς σχετικά με την ύπαρξη παράλληλης διαδικασίας στον τομέα των "χονδροσυρμάτων σε σπείρα", για την οποία η προσφεύγουσα περιορίστηκε να αναφερθεί στα έγγραφά της. Υπό τις περιστάσεις αυτές, το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι δεν συντρέχει λόγος ικανοποιήσεως του αιτήματος για τη διεξαγωγή αποδείξεων.

532 Επομένως, τα επιχειρήματα που αντλεί η προσφεύγουσα από κατάχρηση εξουσίας είναι απορριπτέα ως αβάσιμα».

34 Η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, μη παρέχοντας τη δυνατότητα άρσεως της αβεβαιότητας που οφειλόταν στις σαφείς ενδείξεις περί καταχρήσεως εξουσίας, οι οποίες αποκαλύφθηκαν εν προκειμένω και τις οποίες επικαλέστηκε η προσφεύγουσα με τα υπομνήματά της.

35 Έτσι, πρώτον, δεν ελήφθη υπόψη η διεξαγωγή έρευνας, παράλληλης με εκείνη που έδωσε λαβή για την έκδοση της επίδικης αποφάσεως, σχετικά με την αγορά των «χονδροσυρμάτων σε σπείρες», δεύτερον, το γεγονός ότι η ως άνω απόφαση ελήφθη

μία ημέρα μετά τη διακοπή των διαπραγματεύσεων μεταξύ της Επιτροπής και των επιχειρήσεων του τομέα της κοινοτικής χαλυβουργίας ενόψει της διευθετήσεως των διαφορών τους και, τρίτον, οι δηλώσεις του Van Miert, μέλους της Επιτροπής, κατά τη διάρκεια της συνεντεύξεως τύπου της 16ης Φεβρουαρίου 1994, με τις οποίες χαρακτήρισε ως «παραδειγματικό» το επιβληθέν πρόστιμο και επικαλέστηκε τη δυνατότητα λήψεως υπόψη, κατά την εφαρμογή της κυρώσεως, περιστάσεων ασχέτων προς εκείνες που αφορούσαν αυστηρώς την έρευνα.

36 Η αναιρεσείουσα προσάπτει επίσης στο Πρωτοδικείο ότι περιόρισε την εξέτασή του στα περιλαμβανόμενα στον φάκελο έγγραφα, χωρίς να κρίνει αναγκαία συμπληρωματική έρευνα, προκειμένου να αποδειχθεί το υποστατό των προβληθέντων ενδεικτικών στοιχείων, ενώ ο εν λόγω φάκελος περιελάμβανε, σύμφωνα με την αναιρεσείουσα, έγγραφα ικανά να προκαλέσουν, τουλάχιστον, εύλογη αμφιβολία.

37 Η Επιτροπή θεωρεί ότι ο συγκεκριμένος λόγος αναιρέσεως είναι απαράδεκτος διότι η αναιρεσείουσα περιορίζεται στην επανάληψη επιχειρημάτων που είχαν ήδη προβληθεί πρωτοδίκως.

38 Εξάλλου, υποστηρίζει ότι ο λόγος αναιρέσεως είναι αβάσιμος δοθέντος ότι το Πρωτοδικείο αιτιολόγησε εκτενώς την κρίση του στις σκέψεις 529 έως 531 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

39 Ορθώς το Πρωτοδικείο υπενθύμισε, στη σκέψη 527 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, ότι, όπως προκύπτει από πάγια νομολογία, μια απόφαση εκδίδεται κατά κατάχρηση εξουσίας μόνον όταν, βάσει αντικειμενικών, προσφόρων και συγκλινουσών ενδείξεων, παρίσταται ως εκδοθείσα με αποκλειστικό ή, τουλάχιστον, αποφασιστικής σημασίας σκοπό ξένο προς τους επικληθέντες ή προς παράκαμψη διαδικασίας ειδικώς προβλεπόμενης από συνθήκη για την αντιμετώπιση των συγκεκριμένων περιστάσεων.

40 Εξάλλου, προέχει να υπομνηστεί ότι, όπως προκύπτει από τα άρθρα 32δ, παράγραφος 1, ΑΧ και 51 του Οργανισμού ΕΚΑΧ του Δικαστηρίου, η αναίρεση περιορίζεται στα νομικά ζητήματα. Το Πρωτοδικείο είναι επομένως κατ' αρχήν μόνο αρμόδιο να προβαίνει στη διαπίστωση και εκτίμηση των σχετικών πραγματικών περιστατικών, καθώς και στην εκτίμηση των αποδεικτικών στοιχείων, υπό την επιφύλαξη της αλλοιώσεως των πραγματικών αυτών περιστατικών και των εν λόγω στοιχείων (βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις της 1ης Ιουνίου 1994, C-136/92 P, Επιτροπή κατά Brazzelli Lualdi κ.λπ., Συλλογή 1994, σ. I-1981, σκέψεις 49 και 66, της 15ης Οκτωβρίου 2002, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P έως C-252/99 P και C-254/99 P, Limburgse Vinyl Maatschappij κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. I-8375, σκέψη 194, και της 10ης Δεκεμβρίου 2002, C-312/00 P, Επιτροπή κατά Camar και Tico, Συλλογή 2002, σ. I-11355, σκέψη 69).

41 Εντούτοις, το Δικαστήριο μπορεί να ελέγξει αν το Πρωτοδικείο απάντησε στους λόγους των διαδίκων και αιτιολόγησε νομοτύπως την απόφασή του (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 6ης Μαρτίου 2001, C-274/99 P, Connolly κατά Επιτροπής, Συλλογή 2001, σ. I-1611, σκέψεις 119 έως 122).

42 Σε αντίθεση προς όσα υποστηρίζει η αναιρεσείουσα, το Πρωτοδικείο εξέτασε και αναφέρθηκε ρητώς, στη σκέψη 529 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, στις περιστάσεις υπό τις οποίες εκδόθηκε η επίδικη απόφαση και οι οποίες συνιστούν τις παράλληλες διαπραγματεύσεις για την αναδιάρθρωση της χαλυβουργίας, τη σύμπτωση μεταξύ της αποτυχίας των εν λόγω διαπραγματεύσεων και της εκδόσεως της εν λόγω αποφάσεως, καθώς και τα ερωτηματικά που ήγειρε η τελευταία.

43 Δεν μπορεί να προβάλλεται λυσιτελώς ότι το Πρωτοδικείο δεν έλαβε καν υπόψη τις δηλώσεις του Van Miert κατά τη συνέντευξη τύπου της 16ης Φεβρουαρίου 1994, με την αιτιολογία απλώς και μόνο ότι δεν αναφέρθηκε επίσης σ' αυτές ρητώς στη σκέψη 529 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως. Πράγματι, επιβάλλεται η εκτίμηση ότι, αναφερόμενο στα «ερωτήματα που προκάλεσε σε ορισμένα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή σε δημοσιογράφους [η επίδικη απόφαση]», το Πρωτοδικείο έλαβε υπόψη το σύνολο των στοιχείων σχετικά με την έκδοση της εν λόγω αποφάσεως, μεταξύ των οποίων καταλέγονταν κατ' ανάγκη οι ως άνω δηλώσεις.

44 Σε αντίθεση προς όσα ισχυρίζεται η αναιρεσείουσα, το Πρωτοδικείο έλαβε επίσης υπόψη την παράλληλη διαδικασία στον τομέα των «χονδροσυρμάτων σε σπείρα», στην οποία αναφέρεται ρητώς με τη σκέψη 531 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως.

45 Ενόψει του ότι το Πρωτοδικείο διαπίστωσε, στη σκέψη αυτή, ότι δεν μπορούσε να εντοπιστεί κανένα στοιχείο καταχρήσεως εξουσίας στο πλαίσιο της παράλληλης αυτής διαδικασίας, εκτίμηση αποδεικτικών στοιχείων μη υποκείμενη στον έλεγχο του Δικαστηρίου στο πλαίσιο αιτήσεως αναιρέσεως, συνήγαγε με συνέπεια ότι δεν συνέτρεχε λόγος ικανοποιήσεως των αιτημάτων περί διεξαγωγής αποδείξεων σχετικά με την ως άνω διαδικασία.

46 Όπως προκύπτει από το σύνολο των προηγηθεισών σκέψεων, ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως είναι αβάσιμος.

Επί του τρίτου λόγου αναιρέσεως

47 Ο τρίτος λόγος αναιρέσεως αρύεται από την παράβαση του άρθρου 15 της Συνθήκης ΕΚΑΧ, ως εκ του ότι το Πρωτοδικείο δεν αποδοκίμασε την ανεπαρκή αιτιολόγηση της επίδικης αποφάσεως σχετικά με τον υπολογισμό των προστίμων.

48 Ο συγκεκριμένος λόγος αναιρέσεως βάλλει κατά των σκέψεων 557 έως 559 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, οι οποίες έχουν ως εξής:

«557 Το Πρωτοδικείο διευκρίνισε, με την απόφασή του της 6ης Απριλίου 1995, T-148/89, Tréfilunion κατά Επιτροπής (Συλλογή 1995, σ. II-1063, σκέψη 142),

ότι είναι επιθυμητό οι επιχειρήσεις —προκειμένου να καθορίζουν τη θέση τους με πλήρη επίγνωση— να γνωρίζουν λεπτομερώς, σύμφωνα με οποιοδήποτε σύστημα θα έκρινε σκόπιμο η Επιτροπή, τον τρόπο υπολογισμού του προστίμου που τους έχει επιβληθεί με απόφαση λόγω παραβάσεως των κανόνων του ανταγωνισμού, χωρίς να είναι υποχρεωμένες προς τούτο να ασκήσουν δικαστική προσφυγή κατά της εν λόγω αποφάσεως.

558 Τούτο ισχύει κατά μείζονα λόγο όταν, όπως εν προκειμένω, η Επιτροπή έχει χρησιμοποιήσει λεπτομερείς μαθηματικούς τύπους για να υπολογίσει τα πρόστιμα. Σε μια τέτοια περίπτωση, είναι ευκταίο στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις και, ενδεχομένως, στο Πρωτοδικείο να παρέχεται η δυνατότητα να ελέγχουν αν η μέθοδος που χρησιμοποίησε και τα στάδια που ακολούθησε η Επιτροπή δεν παρουσιάζουν σφάλματα και συνάδουν με τις διατάξεις και τις αρχές που εφαρμόζονται στον τομέα των προστίμων, ιδίως δε με την αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων.

559 Πρέπει ωστόσο να τονιστεί ότι αυτά τα αριθμητικά στοιχεία, που προσκομίζονται κατόπιν αιτήσεως διαδίκου ή του Πρωτοδικείου, κατ' εφαρμογήν των άρθρων 64 και 65 του Κανονισμού Διαδικασίας, δεν συνιστούν συμπληρωματική και a posteriori αιτιολογία της Αποφάσεως, αλλά την αριθμητική έκφραση των κριτηρίων που διαλαμβάνονται στην Απόφαση, στις περιπτώσεις που τα κριτήρια αυτά μπορούν να εκφραστούν ποσοτικά.»

49 Η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι, απορρίπτοντας τον αρυόμενο από έλλειψη αιτιολογίας της επίδικης αποφάσεως λόγο σχετικά με τον υπολογισμό των προστίμων και αγνοώντας τις αρχές που το ίδιο είχε υπενθυμίσει στις σκέψεις 557 και 558 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο παρέβη το άρθρο 15 της Συνθήκης ΕΚΑΧ. Η επικύρωση του συμπεράσματος στο οποίο κατέληξε το Πρωτοδικείο επ' αυτού ισοδυναμεί με ευχέρεια αναγνωριζόμενη στην Επιτροπή να προσθέτει στοιχεία αιτιλογήσεως στα ήδη παρατιθέμενα με απόφαση περί επιβολής κυρώσεως, και τούτο μέχρι την προφορική φάση της ένδικης διαδικασίας.

50 Η Επιτροπή θεωρεί ότι η αναιρεσείουσα προβαίνει σε πεπλανημένη ερμηνεία της προαναφερθείσας αποφάσεως Tréfilunion κατά Επιτροπής. Το Πρωτοδικείο εκτίμησε ότι το ύψος του προστίμου ήταν επαρκώς αιτιολογημένο εν προκειμένω, διευκρινίζοντας παράλληλα, obiter dictum, ότι ήταν ευκταίο η Επιτροπή να προσκομίσει περισσότερες λεπτομέρειες επί του τρόπου υπολογισμού της κυρώσεως αυτής. Η Επιτροπή διευκρινίζει επίσης ότι, μετά την έκδοση της επίδικης αποφάσεως, θέσπισε κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό των προστίμων.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

51 Επιβάλλεται η υπόμνηση ότι, σύμφωνα με το άρθρο 15, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΚΑΧ, «[ο]ι αποφάσεις, οι συστάσεις και οι γνώμες της Επιτροπής αιτιολογούνται και αναφέρονται στις γνώμες που έχουν υποχρεωτικά ζητηθεί».

52 Κατά πάγια νομολογία, η υποχρέωση αιτιολογήσεως των ατομικών αποφάσεων έχει ως σκοπό να επιτρέπει στο Δικαστήριο να ασκεί τον έλεγχο νομιμότητας των αποφάσεων και να παρέχει στον ενδιαφερόμενο ικανές ενδείξεις ως προς το αν η απόφαση έχει επαρκές έρεισμα ή αν ενδεχομένως πάσχει ελάττωμα λόγω του οποίου θα μπορούσε να αμφισβητηθεί το κύρος της (απόφαση της 7ης Απριλίου 1987, 32/86, Sisma κατά Επιτροπής, Συλλογή 1987, σ. 1645, σκέψη 8).

53 Εν προκειμένω, ορθώς το Πρωτοδικείο έκρινε, στη σκέψη 555 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, ότι η επίδικη απόφαση περιείχε, στα σημεία 300 έως 312, 314 και 315 των αιτιολογικών σκέψεών της, επαρκή και κατάλληλη έκθεση των παραγόντων που ελήφθησαν υπόψη για να κριθεί η εν γένει σοβαρότητα των διαφόρων προσαφθεισών παραβάσεων, ενώ αναγνώρισε, στη σκέψη 556 της ιδίας αποφάσεως, ότι το άρθρο 1 της επίδικης αποφάσεως εξέθετε λεπτομερώς τη διάρκεια που ελήφθη υπόψη για κάθε παράβαση.

54 Πράγματι, οι αιτιολογικές σκέψεις της επίδικης αποφάσεως υπενθυμίζουν, στο σημείο 300, τη σοβαρότητα των παραβάσεων και εκθέτουν τα στοιχεία που ελήφθησαν υπόψη για τον καθορισμό του προστίμου. Έτσι, στο σημείο 301 αυτής ελήφθη υπόψη η οικονομική κατάσταση της χαλυβουργίας, στα σημεία 302 έως 304 η οικονομική επίπτωση εκ των παραβάσεων, στα σημεία 305 έως 307 το γεγονός ότι τουλάχιστον ορισμένες από τις επιχειρήσεις γνώριζαν ότι η συμπεριφορά τους ήταν ή μπορούσε να είναι αντίθετη στο άρθρο 65 της Συνθήκης ΕΚΑΧ, στα σημεία 308 έως 312 οι παρανοήσεις που θα μπορούσαν να δημιουργηθούν κατά τη διάρκεια του καθεστώτος κρίσεως και στο σημείο 316 η διάρκεια των παραβάσεων. Η επίδικη απόφαση εκθέτει επί πλέον λεπτομερώς τη συμμετοχή κάθε επιχειρήσεως σε κάθε παράβαση.

55 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι οι περιλαμβανόμενες στην επίδικη απόφαση ενδείξεις επέτρεπαν στην οικεία επιχείρηση να λάβει γνώση των αιτιολογιών του ληφθέντος μέτρου προκειμένου να υπεραμυνθεί των δικαιωμάτων της και επιτρέπουν στον κοινοτικό δικαστή να ασκήσει τον έλεγχό του επί της νομιμότητας της εν λόγω αποφάσεως. Έπεται ότι, εκτιμώντας ότι η τελευταία ήταν επαρκώς αιτιολογημένη όσον αφορά τον προσδιορισμό του ύψους των προστίμων, το Πρωτοδικείο δεν παραβίασε το άρθρο 15 της Συνθήκης ΕΚΑΧ.

56 Όσον αφορά την παράθεση των αριθμητικών στοιχείων σχετικά με τον τρόπο υπολογισμού των προστίμων, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι παρόμοια στοιχεία, όσο και αν είναι χρήσιμα και ευκταία, δεν είναι απαραίτητα για την τήρηση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως μιας αποφάσεως περί επιβολής προστίμων, δεδομένου ότι τονίστηκε ότι, εν πάση περιπτώσει, η Επιτροπή δεν δύναται, καταφεύγοντας αποκλειστικά και με μηχανικό τρόπο σε αριθμητικούς τύπους, να απεμπολεί την εξουσία της εκτιμήσεως (αποφάσεις της 16ης Νοεμβρίου 2000, C-291/98 P, Sarrió κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. I-9991, σκέψεις 75 έως 77, και προαναφερθείσα Limburgse Vinyl Maatschappij κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 464).

57 Επομένως, ορθώς και χωρίς να αντιφάσκει, το Πρωτοδικείο υπενθύμισε, στις σκέψεις 557 και 558 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, ότι η προσκόμιση αριθμητικών στοιχείων αφορώντων τον υπολογισμό των προστίμων ήταν ευκταία, εκτιμώντας, πάντως, στη σκέψη 607 της ιδίας αποφάσεως, ότι η αιτιολόγηση της επίδικης αποφάσεως ήταν επαρκής όσον αφορά το ύψος των προστίμων.

58 Όπως προκύπτει από τις ανωτέρω σκέψεις, ο τρίτος λόγος αναιρέσεως είναι αβάσιμος.

Επί του τετάρτου λόγου αναιρέσεως

59 Ο τέταρτος λόγος αναιρέσεως, ο οποίος υποδιαιρείται σε δύο σκέλη, αρύεται από έλλειψη αιτιολογίας της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως όσον αφορά, αφενός, την ύπαρξη απαρτίας κατά την έκδοση της επίδικης αποφάσεως και, αφετέρου, την άρνηση του Πρωτοδικείου να λάβει υπόψη το ύψος των επιβληθέντων σε άλλες υποθέσεις συμφωνιών στον τομέα εφαρμογής της Συνθήκης ΕΚ προστίμων.

Επί του δευτέρου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως

60 Το πρώτο σκέλος του τετάρτου λόγου αναιρέσεως αρύεται από ανεπαρκή αιτιολόγηση της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως όσον αφορά την ύπαρξη απαρτίας κατά την έκδοση της επίδικης αποφάσεως και την άρνηση του Πρωτοδικείου να διατάξει την προσκόμιση λυσιτελών συναφώς εγγράφων.

61 Πρώτον, η αναιρεσείουσα αμφισβητεί την εκ μέρους του Πρωτοδικείου ανάλυση των πρακτικών της συνεδριάσεως της Επιτροπής, κατά τη διάρκεια της οποίας ελήφθη η επίδικη απόφαση (στο εξής: πρακτικά). Δεύτερον, θεωρεί ότι το Πρωτοδικείο όφειλε να χωρήσει αυτεπαγγέλτως σε συμπληρωματική έρευνα ή τουλάχιστον να αιτιολογήσει επαρκώς την άρνησή του να διατάξει τα αιτηθέντα από την ίδια συμπληρωματικά μέτρα διεξαγωγής αποδείξεων.

62 Η Επιτροπή εκτιμά ότι το σκέλος αυτό του λόγου αναιρέσεως είναι απαράδεκτο διότι αφορά την εκ μέρους του Πρωτοδικείου εκτίμηση πραγματικών περιστατικών.

63 Εν πάση περιπτώσει, είναι αβάσιμο για τον λόγο ότι η αναπτυχθείσα, στις σκέψεις 116 έως 131 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, συλλογιστική του Πρωτοδικείου συνάδει προς το δίκαιο. Επί πλέον, η αναιρεσείουσα ερμηνεύει πεπλανημένως τη σελίδα 40 των πρακτικών που το Πρωτοδικείο εξέτασε στις σκέψεις 125 έως 128 αυτής της αποφάσεως.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

64 Όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 40 της παρούσας αποφάσεως, το Πρωτοδικείο είναι αποκλειστικά αρμόδιο να διαπιστώνει και εκτιμά τα λυσιτελή πραγματικά περιστατικά και να εκτιμά τα αποδεικτικά στοιχεία. Η αναιρεσείουσα, η οποία δεν επικαλείται αλλοίωση εκ μέρους του Πρωτοδικείου του περιεχομένου των πρακτικών, δεν μπορεί, συνεπώς, να αμφισβητήσει την εκ μέρους του Πρωτοδικείου εκτίμηση του εν λόγω εγγράφου.

65 Όσον αφορά το πρώτο τμήμα του συγκεκριμένου σκέλους του λόγου αναιρέσεως, το οποίο συνίσταται στην αιτίαση περί ελλείψεως αιτιολογίας της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως επ' ευκαιρία της απαιτούμενης για την έκδοση της επίδικης αποφάσεως απαρτίας, αρκεί η διαπίστωση ότι το Πρωτοδικείο εξέτασε, στις σκέψεις 187 έως 202 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως το ζήτημα αυτό. Στις σκέψεις 195 έως 200 της ιδίας αποφάσεως, απάντησε κατά τρόπο επακριβή και λεπτομερή στην επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας σχετικά με την έλλειψη απαρτίας κατά τον χρόνο εκδόσεως της πράξεως εκ μέρους του σώματος των επιτρόπων.

66 Έπεται ότι επί του σημείου αυτού η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση είναι επαρκώς αιτιολογημένη.

67 Όσον αφορά το δεύτερο τμήμα του σκέλους αυτού του λόγου αναιρέσεως, σχετικά με την αιτιολόγηση της αρνήσεως να ικανοποιηθεί το αίτημα περί προσκομίσεως εγγράφων, επιβάλλεται να υπομνηστεί ότι εναπόκειται στον κοινοτικό δικαστή να αποφασίζει αν είναι αναγκαία η προσκόμιση εγγράφου, με γνώμονα τις περιστάσεις της διαφοράς, σύμφωνα με τις ισχύουσες επί των μέσων αποδείξεως διατάξεις του Κανονισμού Διαδικασίας. Όσον αφορά το Πρωτοδικείο, όπως προκύπτει από τις διατάξεις του άρθρου 49 σε συνδυασμό με εκείνες του άρθρου 65, στοιχείο β', του Κανονισμού του Διαδικασίας, η αίτηση προσκομίσεως εγγράφων συγκαταλέγεται μεταξύ των αποδεικτικών μέσων που μπορεί να διατάξει το Πρωτοδικείο σε οποιαδήποτε φάση της διαδικασίας (απόφαση της 6ης Απριλίου 2000, C-286/95 P, Επιτροπή κατά ICI, Συλλογή 2000, σ. I-2341, σκέψεις 49 και 50).

68 Δοθέντος ότι το Πρωτοδικείο διέθετε αντίγραφο των πρακτικών, δηλαδή έγγραφο προβλεπόμενο από τον εσωτερικό κανονισμό της Επιτροπής, σύμφωνα με την απορρέουσα από την απόφαση 93/492/Ευρατόμ, ΕΚΑΧ, ΕΟΚ της Επιτροπής, της 17ης Φεβρουαρίου 1993 (ΕΕ L 230, σ. 15) εκδοχή, προκειμένου να βεβαιωθεί για την εξέλιξη των συσκέψεων της Επιτροπής, ουδόλως όφειλε να χωρήσει στη διεξαγωγή προσθέτων αποδείξεων διά της προσκομίσεως άλλων εγγράφων αν έκρινε ότι το μέτρο αυτό δεν ήταν αναγκαίο για την αποκάλυψη της αληθείας (βλ., υπό την έννοια αυτή, προαναφερθείσα απόφαση Limburgse Vinyl Matschappij κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 404).

69 Η ανάλυση των πρακτικών στην οποία προέβη το Πρωτοδικείο στις σκέψεις 190 έως 199 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως και το συμπέρασμα στο οποίο κατέληξε στη σκέψη 200 της ιδίας αποφάσεως, σύμφωνα με το οποίο είχε επιτευχθεί η απαιτούμενη απαρτία, δικαιολογούν επαρκώς κατά νόμο την εκτίμησή του, όπως αυτή εκφράζεται στη σκέψη 223 της ιδίας αποφάσεως, ότι δεν ήταν αναγκαίο να διαταχθούν τα αιτηθέντα από την προσφεύγουσα μέτρα διεξαγωγής αποδείξεων.

70 Έπεται ότι είναι αβάσιμο το τμήμα του πρώτου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως το οποίο αρύεται από έλλειψη αιτιολογήσεως της αρνήσεως να διαταχθεί μέτρο διεξαγωγής αποδείξεων.

Επί του δευτέρου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως

71 Με το δεύτερο σκέλος του τετάρτου λόγου αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι το Πρωτοδικείο αρνήθηκε να λάβει υπόψη το ύψος των επιβληθέντων σε άλλες υποθέσεις συμφωνιών στον τομέα εφαρμογής της Συνθήκης ΕΚ προστίμων, χωρίς να εκθέσει τους λόγους που δικαιολογούσαν παρόμοια άρνηση.

72 Το σκέλος αυτό του λόγου αναιρέσεως βάλλει κατά των σκέψεων 649 έως 652 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, οι οποίες έχουν ως εξής:

«649 Το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι δεν μπορεί να γίνει καμία ευθεία σύγκριση μεταξύ του γενικού επιπέδου των προστίμων που εφαρμόστηκε στην [επίδικη απόφαση] και εκείνου που εφαρμόστηκε με την [απόφαση 94/604/ΕΚ της Επιτροπής, της 13ης Ιουλίου 1994, σχετικά με διαδικασία βάσει του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΚ (IV/C/33.833 — Χαρτόνι) (ΕΕ L 243, σ. 1, στο εξής: απόφαση Χαρτόνι) και την απόφαση 94/815/ΕΚ της Επιτροπής, της 30ής Νοεμβρίου 1994, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΚ (υπόθεση IV/33.126 και 33.322 — Τσιμέντο) (ΕΕ L 343, σ. 1, στο εξής: απόφαση Τσιμέντο)].

650 Πρώτον, ο διενεργηθείς με την [επίδικη απόφαση] υπολογισμός, ο οποίος είναι προγενέστερος των κατευθυντηρίων γραμμών, δεν βασίστηκε στην προβλεπόμενη με τις κατευθυντήριες γραμμές μέθοδο, η οποία συνεπάγεται τον καθορισμό ενός φυσικού προστίμου και αυξήσεων ανάλογα με τη διάρκεια.

651 Δεύτερον, οι αποφάσεις Χαρτόνι και Τσιμέντο είναι επίσης προγενέστερες των εν λόγω κατευθυντηρίων γραμμών και δεν αναφέρουν ότι ακολούθησαν τη μέθοδο που αυτές προβλέπουν.

652 Τρίτον, το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι το πραγματικό και νομικό πλαίσιο της υπό κρίση περιπτώσεως είναι εξαιρετικά διαφορετικό από εκείνο των υποθέσεων Χαρτόνι και Τσιμέντο, ώστε να είναι χρήσιμη λεπτομερής σύγκριση μεταξύ των τριών αυτών αποφάσεων για τους σκοπούς της εκτιμήσεως του προστίμου που πρέπει να επιβληθεί εν προκειμένω στην προσφεύγουσα».

73 Η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι το Πρωτοδικείο εσφαλμένως δεν αποδοκίμασε την εκ μέρους της Επιτροπής προσβολή της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως καθ' ο μέτρο εφήρμοσε, μολονότι επρόκειτο για ταυτόσημη αλληλουχία, περισσότερο δυσμενή εν προκειμένω απ' ό,τι σε άλλες περιπτώσεις μέθοδο, επιβάλλοντας ειδικότερα πρόστιμο το οποίο, εκπεφρασμένο σε ποσοστό επί του κύκλου εργασιών, ήταν σημαντικότερο ενόψει της βαρύτητας της παραβάσεως και της διάρκειάς της απ' ό,τι στις αποφάσεις Χαρτόνι και Τσιμέντο. Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση το Πρωτοδικείο δεν αποφαίνεται συναφώς, γεγονός που συνιστά πρόδηλη έλλειψη αιτιολογήσεως σχετικά με ουσιώδες στοιχείο της επιχειρηματολογίας.

74 Η Επιτροπή θεωρεί ότι το εν λόγω σκέλος του λόγου αναιρέσεως είναι διττώς απαράδεκτο. Αφενός, αποτελεί απλή επανάληψη ήδη αναπτυχθέντων ενώπιον του Πρωτοδικείου επιχειρημάτων, και, αφετέρου, άπτεται της εκτιμήσεως πραγματικών περιστατικών, η οποία εμπίπτει στην αποκλειστική αρμοδιότητα αυτού.

75 Κατά τα λοιπά, ο συγκεκριμένος λόγος αναιρέσεως είναι αβάσιμος ως εκ του ότι η συλλογιστική του Πρωτοδικείου συνάδει προς το δίκαιο.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

76 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, στις σκέψεις 650 έως 652 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο ανέπτυξε τρεις λόγους για τους οποίους έκρινε ότι ήταν αλυσιτελές να συγκρίνει το επιλεγέν με την επίδικη απόφαση επίπεδο προστίμων προς εκείνο που επελέγη στις αποφάσεις Χαρτόνι και Τσιμέντο.

77 Ορθώς υπενθύμισε, στις σκέψεις 650 και 651 της εν λόγω αποφάσεως, ότι τόσο η επίδικη απόφαση όσο και οι αποφάσεις Χαρτόνι και Τσιμέντο είναι προγενέστερες των κατευθυντηρίων γραμμών που θέσπισε η Επιτροπή και, ως εκ τούτου, δεν χρησιμοποιούν τη μέθοδο που προβλέπεται με αυτές και συνεπάγεται βασικό πρόστιμο και αυξήσεις ανάλογα με τη διάρκεια της παραβάσεως.

78 Το Πρωτοδικείο έκρινε, στη σκέψη 652 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, ότι το πραγματικό και νομικό πλαίσιο της επίδικης αποφάσεως ήταν εξαιρετικά διαφορετικό από εκείνο των αποφάσεων Χαρτόνι και Τσιμέντο, ώστε να είναι χρήσιμη επισταμένη σύγκριση μεταξύ των τριών αυτών αποφάσεων για τους σκοπούς της εκτιμήσεως του προστίμου που έπρεπε να επιβληθεί στην προσφεύγουσα.

79 Μέσω των ανωτέρω στοιχείων, το Πρωτοδικείο αιτιολόγησε επαρκώς κατά νόμο την εκφραζόμενη στη σκέψη 649 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως εκτίμησή του ότι δεν μπορούσε να χωρήσει καμία ευθεία σύγκριση μεταξύ του γενικού επιπέδου των προστίμων που επελέγη με τις εν λόγω αποφάσεις.

80 Πράττοντας έτσι, το Πρωτοδικείο δεν προσέβαλε την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως, αλλά διευκρίνισε τους λόγους για τους οποίους δεν μπορούσε να αποδειχθεί παρόμοια προσβολή δι' απλής συγκρίσεως του επιπέδου των επιβληθέντων με τις αποφάσεις αυτές προστίμων.

81 Επιβάλλεται η υπογράμμιση ότι η δυσχέρεια συγκρίσεως του επιπέδου των επιβληθέντων σε συμμετασχούσες σε διάφορες συμφωνίες, επί διακριτών αγορών, επιχειρήσεις, σε χρονικές στιγμές απέχουσες ενίοτε χρονικά μεταξύ τους, προστίμων μπορεί επίσης να είναι απόρροια των αναγκαίων προϋποθέσεων για την εφαρμογή αποτελεσματικής πολιτικής περί ανταγωνισμού. Επιβάλλεται συναφώς η υπόμνηση, όπως ορθώς έπραξε το Πρωτοδικείο στη σκέψη 644 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, ότι το γεγονός ότι η Επιτροπή επέβαλε ως κύρωση κατά το παρελθόν πρόστιμα ορισμένου επιπέδου για ορισμένες μορφές παραβάσεων δεν μπορεί να της

στερήσει τη δυνατότητα να αυξήσει το επίπεδο αυτό εντός των ορίων του άρθρου 65, παράγραφος 5, της Συνθήκης ΕΚΑΧ αν τούτο είναι αναγκαίο για τη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας της κοινοτικής πολιτικής περί ανταγωνισμού (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 7ης Ιουνίου 1983, 100/80 έως 103/80, Musique Diffusion française κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1983, σ. 1825, σκέψη 109).

82 Ομοίως, όπως υπενθυμίζεται στη σκέψη 51 της παρούσας αποφάσεως, η χρήση αριθμητικών τύπων για τον καθορισμό του ύψους των προστίμων δεν μπορεί να στερεί την Επιτροπή της επί του θέματος εξουσίας της εκτιμήσεως.

83 Από το σύνολο των ανωτέρω στοιχείων προκύπτει ότι το δεύτερο σκέλος του τετάρτου λόγου αναιρέσεως είναι αβάσιμο.

84 Επομένως, ο τέταρτος λόγος αναιρέσεως είναι αβάσιμος.

Επί του πέμπτου λόγου αναιρέσεως

85 Με τον πέμπτο λόγο αναιρέσεως η αναιρεσείουσα προσάπτει στο Πρωτοδικείο αριθμό πλανών περί το δίκαιο. Ο συγκεκριμένος λόγος αναιρέσεως υποδιαιρείται σε τρία σκέλη.

Επί του πρώτου σκέλους του πέμπτου λόγου αναιρέσεως

86 Το πρώτο σκέλος του πέμπτου λόγου αναιρέσεως βάλλει κατά των σκέψεων 140 έως 143 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, οι οποίες έχουν ως εξής:

«140 Εφόσον η Επιτροπή απέδειξε προσηκόντως την ίση συμμετοχή [της προσφεύγουσας] και της Aristrain Olaberría [SL (στο εξής: Aristrain Olaberría)] στις διάφορες παραβάσεις που τους καταλογίζονται με το άρθρο 1 του διατακτικού της [επίδικης αποφάσεως] και οι δύο αυτές εταιρίες πρέπει να θεωρηθούν ως αποτελούσες μία και μόνον "επιχείρηση", κατά την έννοια του άρθρου 65, παράγραφος 5, της Συνθήκης, το Πρωτοδικείο κρίνει ότι, υπό τις εν προκειμένω ειδικές περιστάσεις, η Επιτροπή καταλόγισε βασίμως στην πρώτη την ευθύνη των συμπεριφορών της δεύτερης και, όπως έπραξε με το άρθρο 4 του διατακτικού της [επίδικης αποφάσεως] έλαβε υπόψη τον κύκλο εργασιών της τελευταίας κατά τον υπολογισμό του ύψους του προστίμου το οποίο οφείλει η πρώτη.

141 Πράγματι, το Πρωτοδικείο κρίνει ότι, σε κατάσταση στην οποία, λόγω της οικογενειακής συνθέσεως του ομίλου και της διασποράς των μετοχών του, ήταν αδύνατο ή υπερβολικά δυσχερές να εξακριβωθεί το νομικό πρόσωπο το οποίο, επικεφαλής του ομίλου, μπορούσε, ως υπεύθυνος του συντονισμού της δράσεως του ομίλου, να χρεωθεί τις παραβάσεις που διέταξαν οι διάφορες εταιρίες που τον αποτελούν, η Επιτροπή δικαιούνταν να θεωρήσει τις δύο θυγατρικές, ήτοι [την προσφεύγουσα] και την Aristrain Olaberría, ως ευθυνόμενες εις ολόκληρον για το σύνολο των ενεργειών του ομίλου, προκειμένου να αποφευχθεί η τυπική διάκριση μεταξύ των εταιριών αυτών, η οποία προκύπτει από τη διακεκριμένη νομική προσωπικότητά τους, να μπορεί να αντιταχθεί στο ενιαίο της συμπεριφοράς τους στην αγορά κατά την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού (βλ. απόφαση [της 14ης Ιουλίου 1972], [48/69], ICI κατά Επιτροπής [Συλλογή τόμος 1972-73, σ. 99], σκέψη 140).

142 Επομένως, στην προκειμένη περίπτωση η Επιτροπή επέβαλε βασίμως στις δύο αδελφές εταιρίες ενιαίο πρόστιμο, το ύψος του οποίου υπολογίστηκε σε σχέση με τον κύκλο εργασιών αμφοτέρων και για την πληρωμή του οποίου ευθύνονται εις ολόκληρον.

143 Προκύπτει επίσης ότι, περιλαμβάνοντας μόνο [την προσφεύγουσα] στον κύκλο των αποδεκτών της [επίδικης αποφάσεως], ενώ υπολόγισε το πρόστιμό της σε σχέση με τον κύκλο εργασιών της από κοινού με εκείνο της Aristrain Olaberría, η Επιτροπή δεν διέπραξε καμία παρανομία, αλλά στερήθηκε απλώς ενός εις ολόκληρον συνοφειλέτη στο πρόσωπο της τελευταίας αυτής εταιρίας».

87 Η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι το Πρωτοδικείο έκανε εσφαλμένως δεκτό ότι η Επιτροπή επέβαλε μόνο στην ίδια, με την επίδικη απόφαση, πρόστιμο ως κύρωση για συνιστώσα παράβαση συμπεριφορά, την οποία υιοθέτησε επίσης και η αδελφή εταιρία Aristrain Olaberría. Δεν αμφισβητεί ότι οι δύο εταιρίες ανήκουν στον ίδιο όμιλο. Πάντως, θεωρεί ότι τούτο δεν μπορεί να έχει ως συνέπεια την επιβολή τυχαίως σε μία μόνο εταιρία του κολάζοντος τη συμπεριφορά του συνόλου του ομίλου προστίμου.

88 Προσθέτει ότι η επίδικη απόφαση δεν είναι αιτιολογημένη επί του ζητήματος αυτού και ότι το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε πλάνη, υποκαθιστώντας ανύπαρκτη αιτιολογία με τη δική του.

89 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι όταν το Πρωτοδικείο έκρινε ότι οι δύο αδελφές εταιρίες ήσαν εις ολόκληρον υπεύθυνες για τις δράσεις του ομίλου, ουδέν προσέθεσε σε σχέση με τους ισχυρισμούς της Επιτροπής ότι οι δύο εταιρίες ανήκουν στον ίδιο όμιλο και σχηματίζουν «οικονομική και επιχειρηματική ενότητα». Κατά τα λοιπά, η συλλογιστική που ανέπτυξε το Πρωτοδικείο στις σκέψεις 135 έως 143 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως συνάδει προς το δίκαιο.

90 Εξάλλου, υποστηρίζει ότι το Πρωτοδικείο δεν «αναδιατύπωσε» την επίδικη απόφαση. Απλώς επιβεβαίωσε το γεγονός ότι η Επιτροπή επέβαλε το πρόστιμο σε μία μόνο εκ των δύο και στερήθηκε ενός εις ολόκληρον συνοφειλέτη δεν είναι ικανό να θεμελιώσει ακύρωση της εν λόγω αποφάσεως.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

91 Το σημείο 16, στοιχείο β', των αιτιολογικών σκέψεων της επίδικης αποφάσεως έχει ως εξής:

«Η José María Aristrain Madrid, και η José María Aristrain SA, η οποία αναφέρεται στη συνέχεια ως "Aristrain", είναι εταιρίες παραγωγής χάλυβα ανήκουσες στον όμιλο Aristrain, οι μετοχές του οποίου ανήκουν στα μέλη της οικογενείας Aristrain. Το 1990 ο κύκλος εργασιών του ομίλου ήταν 73 216 εκατομμύρια ισπανικές πεσέτες, από τις οποίες [...] προέρχονταν από την πώληση δοκών. Η José María Aristrain Madrid SA και η José María Aristrain SA είναι γνωστές ως Siderúrgica Aristrain Madrid, SL και Siderúrgica Aristrain Olaberría, SL.»

92 Ακολούθως, η επίδικη απόφαση αναφέρεται απλώς στην «Aristrain», καλύπτοντας έτσι τόσο την προσφεύγουσα όσο και την Aristrain Olaberría όσον αφορά τη συμμετοχή στα προσαπτόμενα πραγματικά περιστατικά και το καταλογιστέο των παραβάσεων.

93 Όσον αφορά την κύρωση, το σημείο 323 των αιτιολογικών σκέψεων της επίδικης αποφάσεως έχει ως εξής:

«Στην περίπτωση των δύο εταιρειών της Aristrain που παράγουν και οι δύο δοκούς, η παρούσα απόφαση απευθύνεται στη μία από αυτές, τη Siderúrgica Aristrain, Madrid

SL, πρώην José María Aristrain, Madrid SA. Στο πρόστιμο που επιβάλλεται, λαμβάνεται επίσης υπόψη η συμπεριφορά της José María Aristrain SA.»

94 Όπως διαπιστώνεται στο σημείο αυτό η Επιτροπή εκθέτει την επιλογή στην οποία κατέληξε ως προς τον προσδιορισμό του αποδέκτη της επίδικης αποφάσεως, η οποία, όμως, ουδόλως αιτιολογείται.

95 Το γεγονός ότι επελέγη ως μόνη οφειλέτις προστίμου επιβληθέντος για τις συμπεριφορές της ως άνω εταιρίας και της Aristrain Olaberría η αναιρεσείουσα είναι τοσούτο μάλλον ακατανόητο καθόσον, στο σημείο 16, στοιχείο β', των αιτιολογικών σκέψεων της επίδικης αποφάσεως, η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι πρόκειται για δύο διακεκριμένες εταιρίες και ότι ακολούθως η απόφαση αυτή δεν αναφέρεται καθόλου σε ειδικές περιστάσεις αφορώσες το καταλογιστέο των παραβάσεων, αφήνοντας έτσι να εννοηθεί ότι οι παραβάσεις αυτές πρέπει να καταλογιστούν σε κάθε εταιρία ανάλογα με τη συμπεριφορά της.

96 Εντούτοις, όπως προκύπτει από πάγια νομολογία, η αντίθετη στον ανταγωνισμό συμπεριφορά μιας επιχειρήσεως μπορεί να καταλογιστεί σε άλλη όταν η πρώτη δεν καθορίζει αυτοτελώς τη συμπεριφορά της στην αγορά, αλλ' ακολουθεί ουσιαστικά τις οδηγίες της δεύτερης ενόψει ιδίως των οικονομικών και νομικών δεσμών που τις συνδέουν (απόφαση της 16ης Νοεμβρίου 2000, C-294/98 P, Metsä-Serla κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. I-10065, σκέψη 27).

97 Εν προκειμένω, πάντως, η επίδικη απόφαση δεν αποδεικνύει ότι η αναιρεσείουσα διέθετε διευθυντική εξουσία έναντι της Aristrain Olaberría, σε τέτοιο σημείο ώστε να της στερεί οποιαδήποτε πραγματική αυτονομία ως προς τον καθορισμό της γραμμής δράσεώς της στην αγορά.

98 Εσφαλμένως το Πρωτοδικείο έκρινε, στη σκέψη 141 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, ότι ήταν εφικτό να καταλογιστεί σε εταιρία το σύνολο των ενεργειών ενός ομίλου, ακόμη και αν δεν εξακριβωνόταν η ταυτότητά της ως νομικό πρόσωπο, το οποίο, επικεφαλής του ομίλου, ήταν υπεύθυνο για τον συντονισμό της δράσεώς του.

99 Συναφώς, επιβάλλεται να υπογραμμιστεί ότι το γεγονός απλώς και μόνο ότι το εταιρικό κεφάλαιο των δύο διακεκριμένων εμπορικών εταιριών ανήκει στο ίδιο πρόσωπο ή στην ίδια οικογένεια δεν αρκεί αφ' εαυτού ώστε ν' αποτελέσει απόδειξη της υπάρξεως μεταξύ των δύο αυτών εταιριών οικονομικής ενότητας έχουσας ως συνέπεια, δυνάμει του κοινοτικού δικαίου περί ανταγωνισμού, οι δράσεις της μιας να μπορούν να καταλογίζονται στην άλλη και η μία να μπορεί να λογίζεται ως οφείλουσα να καταβάλει πρόστιμο για λογαριασμό της άλλης.

100 Η επίδικη απόφαση δεν αιτιολογείται συναφώς και εμπεριέχει μάλιστα εσωτερική αντίφαση, εφόσον αφήνει να εννοηθεί ότι οι διαπιστωθείσες παραβάσεις πρέπει να καταλογιστούν βάσει ίσης ευθύνης στις δύο εταιρίες, ενώ παράλληλα καταδικάζει μόνο τη μία εξ αυτών στην καταβολή συνολικού προστίμου για τις ενέργειες αμφοτέρων.

101 Έπεται ότι, μη συνάγοντας τις συνέπειες της ελλείψεως αιτιολογίας επί του ζητήματος αυτού και κρίνοντας επί του κύρους της επίδικης αποφάσεως, στο σημείο 142 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, ότι η Επιτροπή βασίμως επέβαλε αλληλεγγύως στις δύο εταιρίες ενιαίο πρόστιμο, το ύψος του οποίου υπολογίστηκε σε σχέση με τον κύκλο εργασιών αμφοτέρων, και, στη σκέψη 143 της ιδίας αποφάσεως, ότι η Επιτροπή μπορούσε να απαιτήσει την πληρωμή του προστίμου από μία μόνο προσφεύγουσα, το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε πλάνες περί το δίκαιο που συνεπάγονται κατ' ανάγκη την εξαφάνιση της εν λόγω αποφάσεως ως προς τα ανωτέρω στοιχεία.

102 Δεδομένου ότι η εξαφάνιση της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως είναι μερική, επιβάλλεται η συνέχιση της εξετάσεως των λόγων αναιρέσεως.

Επί του δευτέρου σκέλους του πέμπτου λόγου αναιρέσεως

103 Το δεύτερο σκέλος του πέμπτου λόγου αναιρέσεως βάλλει κατά των σκέψεων 624 έως 628 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως. Οι σκέψεις 627 και 628 της εν λόγω αποφάσεως έχουν ως εξής:

«627 Το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι τα τρία αποδεικτικά στοιχεία των οποίων γίνεται ειδική μνεία στο σημείο 307 της [επίδικης αποφάσεως] και τα οποία αποτελούν εσωτερικά σημειώματα συνταχθέντα αντιστοίχως από την Usinor Sacilor, την Peine-Salzgitter και την Eurofer, δεν προβάλλονται ως ειδική επιβαρυντική περίσταση εις βάρος των τριών ενδιαφερομένων εταιριών, αλλά σκοπούν κυρίως να αποδείξουν, από κοινού με τα σημεία 305 και 306, ότι το σύνολο των επιχειρήσεων που ήσαν αποδέκτες της [επίδικης αποφάσεως] είχαν επίγνωση ότι παρέβαιναν την απαγόρευση του άρθρου 65, παράγραφος 1, της Συνθήκης. Για τους ήδη εκτεθέντες λόγους, το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι η προσφεύγουσα δεν μπορούσε να αγνοεί ότι η συμπεριφορά της ήταν παράνομη.

628 Υπό τις περιστάσεις αυτές, το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι, στο πλαίσιο της ασκήσεως της πλήρους δικαιοδοσίας του, δεν πρέπει να απορριφθεί η επιβαρυντική περίσταση που προβλήθηκε συναφώς κατά της προσφεύγουσας στα σημεία 305 έως 307 της [επίδικης αποφάσεως], χωρίς να καθίσταται αναγκαία η διερεύνηση αν είχε λάβει γνώση των διενεργηθεισών, στο πλαίσιο της υποθέσεως του ανοξείδωτου χάλυβα, επιθεωρήσεων ούτε του αν τα τρία αναφερόμενα στο σημείο 307 της [αποφάσεως αυτής] έγγραφα μπορούν να της αντιταχθούν.»

104 Η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση ενέχει παράβαση του κοινοτικού δικαίου ως εκ του ότι, με βάση αποδεικτικά στοιχεία αφορώντα άλλες επιχειρήσεις, της καταλογίζεται επιβαρυντική περίσταση, λόγω επιγνώσεως του παράνομου χαρακτήρα της συμπεριφοράς της, ενώ παραλείπει να εξετάσει το βάσιμο αυτού του ισχυρισμού.

105 Η Επιτροπή φρονεί ότι το συγκεκριμένο σκέλος του λόγου αναιρέσεως είναι απαράδεκτο διότι αφορά εκτίμηση πραγματικών περιστατικών. Εξάλλου είναι αβάσιμο για τον λόγο ότι αλλοιώνει τη συλλογιστική του Πρωτοδικείου, η οποία, εντούτοις, εκφράζεται σαφώς στις σκέψεις 627 και 628 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

106 Επιβάλλεται η υπογράμμιση ότι το συγκεκριμένο σκέλος του λόγου αναιρέσεως εκκινεί από προδήλως ανακριβή ανάγνωση της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως. Πράγματι, το Πρωτοδικείο δεν συνήγαγε ότι η προσφεύγουσα είχε επίγνωση του παράνομου χαρακτήρα της συμπεριφοράς της από τα παρατιθέμενα στο σημείο 307 των αιτιολογικών σκέψεων της επίδικης αποφάσεως και αφορώντα άλλες επιχειρήσεις αποδεικτικά στοιχεία, αλλά συνήγαγε την επίγνωση αυτή από άλλες εκτιμήσεις, μη αμφισβητηθείσες από την προσφεύγουσα. Τέτοια είναι η περίπτωση, ιδίως, των εκτιμήσεων που παρατίθενται στις σκέψεις 541 έως 548 της εν λόγω αποφάσεως, με τις οποίες το Πρωτοδικείο έκρινε ότι η προσφεύγουσα είχε επίγνωση του παράνομου χαρακτήρα της συμπεριφοράς της και απέρριψε το αρυόμενο από την καλή πίστη της επιχείρημα.

107 Έπεται ότι το δεύτερο σκέλος του πέμπτου λόγου αναιρέσεως είναι προδήλως αβάσιμο.

Επί του τρίτου σκέλους του πέμπτου λόγου αναιρέσεως

108 Το τρίτο σκέλος του πέμπτου λόγου αναιρέσεως βάλλει κατά της σκέψεως 226 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, η οποία έχει ως εξής:

«Κατά το άρθρο 1 της [επίδικης αποφάσεως], η Επιτροπή προσάπτει στην προσφεύγουσα ότι συμμετέσχε σε παράβαση συνιστάμενη σε καθορισμό τιμών εντός της

[επιτροπής Eurofer, αποκαλούμενης "επιτροπής δοκών"]. Η επιλεγείσα για τους σκοπούς του προστίμου περίοδος ανέρχεται σε 24 μήνες, ήτοι μεταξύ 1ης Ιανουαρίου 1989 και 31ης Δεκεμβρίου 1990 (βλ. σημεία 80 έως 121, 223 έως 243, 311, 313, 314, καθώς και το άρθρο 1 της [επίδικης αποφάσεως]). Συναφώς, γεγονός είναι ότι το άρθρο 4 της [επίδικης αποφάσεως] στην ισπανική και γαλλική γλώσσα αναφέρει ότι τό πρόστιμο επιβάλλεται στην προσφεύγουσα για παραβάσεις διαπραχθείσες "μετά τις 31 Δεκεμβρίου 1989". Πάντως, όπως προκύπτει από τις αποδόσεις στη γερμανική και αγγλική γλώσσα του άρθρου 4 και από την αιτιολόγηση της [εν λόγω αποφάσεως] (βλ. σημεία 313 και 314 σχετικά με τις συνέπειες της προβλεπόμενης στην πράξη προσχωρήσεως της Ισπανίας μεταβατικής περιόδου, καθώς και το άρθρο 1, βάσει του οποίου η Aristrain συμμετέσχε στην συνιστάμενη στον καθορισμό τιμών παράβαση εντός της επιτροπής δοκών επί 24 μήνες), υπό το φως της οποίας πρέπει να ερμηνευθεί το διατακτικό της, η αναφορά της ως άνω ημερομηνίας, αντί της 31ης Δεκεμβρίου 1988, συνιστά απλώς λάθος γραφίδας, χωρίς επίπτωση επί του περιεχομένου της προσβαλλόμενης πράξεως (βλ. απόφαση του Δικαστηρίου της 2ας Ιουνίου 1994, C-30/93, AC-ATEL Electronics Vertriebs, Συλλογή 1994, σ. I-2305, σκέψεις 21 έως 24).»

109 Η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι το Πρωτοδικείο παραβίασε το κοινοτικό δίκαιο, εκτιμώντας ότι το εν λόγω «λάθος γραφίδος» στο διατακτικό της επίδικης αποφάσεως δεν ασκούσε επιρροή.

110 Επί πλέον, προσάπτει στο Πρωτοδικείο έλλειψη συνοχής ως εκ του ότι, στη σκέψη 226 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, παραπέμπει, προκειμένου να βεβαιώσει και επικυρώσει ότι πρόκειται όντως για λάθος, στην απόδοση της επίδικης αποφάσεως στη γερμανική και αγγλική γλώσσα, ενώ, στη σκέψη 209 της αποφάσεώς του, σε απάντηση του επιχειρήματος της προσφεύγουσας σχετικά με τα εντοπισθέντα στην απόδοση της εν λόγω αποφάσεως στην ιταλική γλώσσα λάθη, το Πρωτοδικείο περιορίζεται να αναγνωρίσει ότι το ζήτημα αυτό «[...] δεν ασκεί επιρροή, τοσούτο μάλλον που η προσφεύγουσα δεν είναι αποδέκτης του ιταλικού κειμένου της [επίδικης αποφάσεως]».

111 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το επιχείρημα αυτό είναι αβάσιμο. Ακόμη και αν γινόταν δεκτό ότι το Πρωτοδικείο δεν μπορούσε να αναφερθεί στις λοιπές γλωσσικές αποδόσεις της επίδικης αποφάσεως, γεγονός παρέμενε ότι ο αποδοθείς από το Πρωτοδικείο στο διαπιστωθέν λάθος χαρακτηρισμός είναι αρκούντως αιτιολογημένος με αναφορά στις αιτιολογικές σκέψεις της αποφάσεως, στοιχείο που δεν αμφισβητεί η αναιρεσείουσα.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

112 Με το συγκεκριμένο σκέλος του λόγου αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα προσάπτει κατ' ουσίαν στο Πρωτοδικείο ότι αλλοίωσε την επίδικη απόφαση, εκτιμώντας ότι το πρόστιμο επεβλήθη στην προσφεύγουσα για παραβάσεις διαπραχθείσες μετά τις 31 Δεκεμβρίου 1988, ενώ το άρθρο 4 της ιδίας αποφάσεως στην ισπανική και γαλλική γλώσσα αναφέρει ότι το πρόστιμο αποτελεί κύρωση των διαπραχθεισών «μετά τις 31 Δεκεμβρίου 1989» παραβάσεων.

113 Αρκεί συναφώς να υπογραμμιστεί ότι, όπως προκύπτει από τα σημεία 80 έως 121, 223 έως 243 και 311 των αιτιολογικών σκέψεων της επίδικης αποφάσεως, καθώς και ειδικότερα από τα σημεία 313 και 314 των αιτιολογικών σκέψεών της και από το άρθρο 1 αυτής, στα οποία αναφέρεται το Πρωτοδικείο με τη σκέψη 226 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, η επιλεγείσα περίοδος διαπράξεως παραβάσεων ανέρχεται σε 24 μήνες, ήτοι από 1ης Ιανουαρίου 1989 έως τις 31 Δεκεμβρίου 1990.

114 Ορθώς, λοιπόν, και χωρίς να αλλοιώνει το περιεχόμενο της επίδικης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο διαπίστωσε ότι η αναφορά της 31ης Δεκεμβρίου 1989, αντί της 31ης Δεκεμβρίου 1988, στην ισπανική και γαλλική γλώσσα, του άρθρου 4 αυτής της αποφάσεως οφειλόταν σε λάθος γραφίδος.

115 Το πρόδηλο αυτό λάθος που άπτεται πραγματικού περιστατικού δεν θίγει το κύρος πράξεως αλλά παρέχει στον συντάκτη της την άδεια να χωρήσει στη διόρθωσή του, οπότε ορθώς επίσης το Πρωτοδικείο έκρινε, στη σκέψη 226 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, ότι το απλό αυτό λάθος γραφίδος δεν ασκούσε επιρροή επί του περιεχομένου της προσβαλλόμενης πράξεως, ήτοι της επίδικης αποφάσεως.

116 Έπεται ότι το τρίτο σκέλος του πέμπτου λόγου αναιρέσεως είναι αβάσιμο.

117 Όπως προκύπτει από τις προηγηθείσες σκέψεις, ο πέμπτος λόγος είναι βάσιμος κατά το πρώτο σκέλος του και αβάσιμος κατά τα λοιπά.

Επί του έκτου λόγου αναιρέσεως

118 Ο έκτος λόγος αναιρέσεως αρύεται από την παράβαση του κοινοτικού δικαίου λόγω πεπλανημένης ερμηνείας και εφαρμογής των αρχών περί ίσης μεταχειρίσεως και αναλογικότητας, ως εκ του ότι το Πρωτοδικείο δεν εκτίμησε ορθώς τις υποτιμήσεις της ισπανικής πεσέτας έναντι του ECU, γεγονός που συνεπήχθη αύξηση του επιβληθέντος στην προσφεύγουσα προστίμου έναντι των επιβληθέντων στις επιχειρήσεις κρατών μελών, τα νομίσματα των οποίων ή δεν υποτιμήθηκαν ή ανατιμήθηκαν.

119 Ο συγκεκριμένος λόγος αναιρέσεως βάλλει κατά των σκέψεων 658 έως 666 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, οι οποίες έχουν ως εξής:

«658 Το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι, σύμφωνα με το άρθρο 4 της [επίδικης αποφάσεως], τα επιβαλλόμενα πρόστιμα είναι πληρωτέα σε ECU.

659 Επισημαίνεται ότι τίποτε δεν εμποδίζει την Επιτροπή να εκφράζει το ποσό του προστίμου σε ECU, νομισματική μονάδα μετατρέψιμη σε εθνικό νόμισμα. Αυτό διευκολύνει άλλωστε την εκ μέρους των επιχειρήσεων σύγκριση των

ποσών των επιβαλλομένων προστίμων. Επί πλέον, η δυνατότητα μετατροπής του ECU σε εθνικό νόμισμα διαφοροποιεί την εν λόγω νομισματική μονάδα από τη "λογιστική μονάδα" την μνημονευόμενη στο άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 [του Συμβουλίου, της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτος κανονισμός εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 25)] για την οποία το Δικαστήριο έχει ρητώς αναγνωρίσει ότι, εφόσον δεν ήταν νόμισμα πληρωμής, συνεπαγόταν κατ' ανάγκην τον καθορισμό του ποσού του προστίμου σε εθνικό νόμισμα (απόφαση του Δικαστηρίου της 9ης Μαρτίου 1977, 41/73, 43/73 και 44/73, Ερμηνεία: Société anonyme Générale sucrière κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1977, σ. 131, σκέψη 15).

660 Όπως έκρινε ήδη το Πρωτοδικείο με την απόφαση της 14ης Μαΐου 1998, T-334/94, Sarrió κατά Επιτροπής (Συλλογή 1998, σ. II-1439, σκέψεις 394 επ.), δεν μπορούν να γίνουν δεκτές οι επικρίσεις της προσφεύγουσας όσον αφορά τη νομιμότητα της μεθόδου της Επιτροπής, σύμφωνα με την οποία ο κύκλος εργασιών αναφοράς των επιχειρήσεων μετατρέπεται σε ECU με τη μέση τιμή συναλλάγματος του ιδίου αυτού έτους (1990).

661 Καταρχάς, η Επιτροπή οφείλει κατά κανόνα να χρησιμοποιεί μία και την αυτή μέθοδο υπολογισμού των προστίμων τα οποία επιβάλλει στις επιχειρήσεις λόγω συμμετοχής τους σε μία και την αυτή παράβαση (βλ. [προαναφερθείσα] απόφαση [Musique Diffusion française κ.λπ. κατά Επιτροπής], σκέψη 122).

662 Ακολούθως, για να καταστεί δυνατή η σύγκριση των διαφόρων γνωστοποιηθέντων κύκλων εργασιών, εκφρασμένων στο εθνικό νόμισμα καθεμιάς από τις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις, η Επιτροπή οφείλει να μετατρέπει αυτούς τους κύκλους εργασιών σε μία και την αυτή νομισματική μονάδα. Δεδομένου δε ότι η αξία του ECU ορίζεται σε συνάρτηση προς την αξία των εθνικών νομισμάτων όλων των κρατών μελών, καλώς η Επιτροπή μετέτρεψε σε ECU τον κύκλο εργασιών κάθε επιχειρήσεως.

663 Καλώς επίσης στηρίχθηκε στον κύκλο εργασιών του έτους αναφοράς των επιχειρήσεων (1990) και μετέτρεψε αυτόν τον κύκλο εργασιών σε ECU με βάση τη μέση τιμή συναλλάγματος του ίδιου έτους. Έτσι, η Επιτροπή αφενός μεν, λαμβάνοντας υπόψη τον κύκλο εργασιών τον οποίο πραγματοποίησε καθεμιά από τις επιχειρήσεις κατά το έτος αναφοράς, ήτοι το τελευταίο πλήρες έτος της διαπιστωθείσας περιόδου παραβάσεως, μπόρεσε να εκτιμήσει το οικονομικό μέγεθος και την οικονομική ισχύ κάθε επιχειρήσεως, καθώς και την έκταση της παραβάσεως που διέπραξε καθεμιά τους, στοιχεία που έχουν σημασία για την εκτίμηση της σοβαρότητας της διαπραχθείσας από κάθε επιχείρηση παραβάσεως (βλ. προαναφερθείσα απόφαση [Musique Diffusion française κ.λπ. κατά Επιτροπής], σκέψεις 120 και 121). Αφετέρου δε, λαμβάνοντας υπόψη, για τη μετατροπή των εν λόγω κύκλων εργασιών σε ECU, τη μέση τιμή συναλλάγματος του ορισθέντος έτους αναφοράς, μπόρεσε ν' αποφύγει το να επηρεάσουν οι επελθούσες μετά την παύση της παραβάσεως ενδεχόμενες νομισματικές διακυμάνσεις την εκτίμηση του σχετικού οικονομικού μεγέθους και της οικονομικής ισχύος κάθε επιχειρήσεως, καθώς και της εκτάσεως της παραβάσεως που διέπραξε καθεμιά τους, και, κατ' επέκταση, την εκτίμηση της σοβαρότητας της παραβάσεως αυτής. Πράγματι, η εκτίμηση της σοβαρότητας της παραβάσεως πρέπει να στηρίζεται στην οικονομική πραγματικότητα που ίσχυε κατά τον χρόνο διαπράξεώς της.

664 Κατά συνέπεια, το επιχείρημα ότι ο κύκλος εργασιών του έτους αναφοράς έπρεπε να μετατραπεί σε ECU βάσει της τιμής συναλλάγματος που ίσχυε κατά τον χρόνο εκδόσεως της αποφάσεως δεν μπορεί να γίνει δεκτό. Η μέθοδος υπολογισμού του προστίμου που συνίσταται στη χρήση της μέσης τιμής συναλλάγματος του έτους αναφοράς επιτρέπει την αποφυγή των απροβλέπτων αποτελεσμάτων των μεταβολών των πραγματικών αξιών των εθνικών νομισμάτων που δύνανται να επέλθουν — και επήλθαν όντως εν προκειμένω — μεταξύ του έτους αναφοράς και του έτους εκδόσεως της αποφάσεως. Αν τυχόν η μέθοδος αυτή έχει ως αποτέλεσμα να υποχρεωθεί μια επιχείρηση να καταβάλει ποσό, εκφραζόμενο σε εθνικό νόμισμα, ονομαστικά ανώτερο ή κατώτερο εκείνου το οποίο θα όφειλε να καταβάλει εάν εφαρμοζόταν η ισχύουσα κατά τον χρόνο εκδόσεως της αποφάσεως τιμή συναλλάγματος, αυτό είναι απλώς η λογική συνέπεια των διακυμάνσεων των πραγματικών αξιών των διαφόρων εθνικών νομισμάτων.

665 Πρέπει να προστεθεί ότι οι επιχειρήσεις, αποδέκτες της αποφάσεως, ασκούν κατά κανόνα τις δραστηριότητές τους σε περισσότερα του ενός κράτη μέλη,

μέσω τοπικών αντιπροσωπειών. Επομένως, συναλλάσσονται σε διάφορα εθνικά νομίσματα. Η ίδια η προσφεύγουσα πραγματοποιεί σημαντικό μέρος του κύκλου εργασιών της στις αγορές εξαγωγής (σύμφωνα με το από 27 Ιανουαρίου 1995 έγγραφο των ελεγκτών της, η προσφεύγουσα πραγματοποίησε κύκλο εργασιών "δοκών" ύψους 6 067 974 000 PTA στην Ισπανία και 3 853 431 000 PTA στο υπόλοιπο της ΕΚΑΧ κατά το 1990· στην περίπτωση της αδελφής εταιρίας της Aristrain Olaberría, οι αντίστοιχοι κύκλοι εργασιών ανέρχονται σε 12 717 803 000 PTA και 5 109 707 000 PTA). Όταν απόφαση όπως η επίδικη επιβάλλει κύρωση για παραβάσεις του άρθρου 65, παράγραφος 1 της Συνθήκης οι δε επιχειρήσεις, αποδέκτες της αποφάσεως, ασκούν κατά κανόνα τις δραστηριότητές τους εντός πλειόνων κρατών μελών, ο κύκλος εργασιών του έτους αναφοράς, μετατρεπόμενος σε ECU με τη μέση τιμή συναλλάγματος που χρησιμοποιήθηκε κατά το ίδιο έτος, ισούται προς το άθροισμα των κύκλων εργασιών που πραγματοποιήθηκαν σε κάθε μία από τις χώρες όπου δρα η επιχείρηση. Άρα, αντικατοπτρίζει απόλυτα την αληθή οικονομική εικόνα των επιχειρήσεων κατά το έτος αναφοράς.

666 Κατόπιν των προεκτεθέντων, το επιχείρημα της προσφεύγουσας είναι απορριπτέο.»

120 Η αναιρεσείουσα αμφισβητεί τον καθορισμό του ύψους του προστίμου με βάση τη μετατροπή των επιδίκων κύκλων εργασιών σύμφωνα με τη μέση τιμή του επιλεγέντος έτους αναφοράς, ενώ το πρόστιμο θα έπρεπε να καταβληθεί σε εθνικό νόμισμα με τον ισχύοντα την προηγούμενη της πληρωμής ημέρα συντελεστή.

121 Κατά την αναιρεσείουσα, το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε πλάνη, αναγνωρίζοντας ότι, για να μπορέσει να συγκρίνει τους διαφόρους κοινοποιηθέντες κύκλους εργασιών, η Επιτροπή όφειλε να τους μετατρέψει σε ενιαία νομισματική μονάδα. Συγκεκριμένα, μόνο το εφαρμοζόμενο στον κύκλο εργασιών ποσοστό, καθοριζόμενο με γνώμονα τη διάρκεια της παραβάσεως και τη συμμετοχή κάθε επιχειρήσεως στην παράβαση επιτρέπει να καθοριστεί αν επιβληθέν πρόστιμο είναι υψηλότερο άλλου.

122 Προβάλλοντας ότι δεν υφίσταται αντικειμενικός λόγος δικαιολογών τη χρήση του συστήματος αυτού και ότι η εφαρμογή του εισάγει σαφώς δυσμενή διάκριση εις βάρος των επιχειρήσεων, το εθνικό νόμισμα των οποίων υπέστη υποτίμηση κατά τη διάρκεια των ετών αναφοράς, η αναιρεσείουσα ισχυρίζεται ότι το Πρωτοδικείο αγνόησε την αρχή της ευθυδικίας, επιδοκιμάζοντας την επιλογή στην οποία προέβη η Επιτροπή μεταξύ των διαφόρων εναλλακτικών λύσεων και μεθόδων υπολογισμού που διέθετε.

123 Η αναιρεσείουσα προσάπτει επίσης στο Πρωτοδικείο ότι δεν έλαβε υπόψη το γεγονός ότι η πληρωμή του προστίμου χωρεί σε χρόνο διαφορετικό από εκείνον κατά τον οποίο ορίστηκε το ύψος του.

124 Η Επιτροπή θεωρεί ότι ο συγκεκριμένος λόγος αναιρέσεως είναι αβάσιμος και ότι η αναιρεσείουσα δεν προτείνει άλλη μέθοδο δυνάμενη να εφαρμοστεί στην πράξη.

125 Υποστηρίζει ότι είναι εύλογο να επιλέγεται ο κύκλος εργασιών και η ισοτιμία του έτους της παραβάσεως διότι η μέθοδος αυτή αντανακλά στην πραγματικότητα το μέγεθος της παραβάσεως κατά τον χρόνο κατά τον οποίο έλαβε χώρα και επιτρέπει να ληφθεί υπόψη με μεγάλη ακρίβεια το σύνολο των κερδών που προέρχονται ενδεχομένως από την παράβαση.

126 Η Επιτροπή διευκρινίζει ότι δεν είναι υποχρεωτική η καταβολή του προστίμου σε εθνικό νόμισμα, δεδομένου ότι είναι εξίσου εφικτός ο διακανονισμός σε ECU.

127 Επί πλέον, υπενθυμίζει ότι, αν υφίσταται διαφορά συντελεστή μεταξύ του χρόνου καθορισμού του ύψους του προστίμου και του χρόνου καταβολής του, τούτο οφείλεται στο γεγονός ότι η προσφεύγουσα επέλεξε να καταβάλει το πρόστιμο σε χρόνο μεταγενέστερο εκείνου κατά τον οποίο καθορίστηκε το ύψος του. Η οικεία επιχείρηση είχε τη δυνατότητα να δεσμεύσει το ύψος του προστίμου σε τραπεζικό λογαριασμό από το 1994.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

128 Επιβάλλεται η εκτίμηση ότι ορθώς το Πρωτοδικείο έκρινε ότι, για την εκτίμηση της σοβαρότητας της διαπραχθείσας από κάθε επιχείρηση παραβάσεως, ελήφθη λυσιτελώς υπόψη ο κύκλος εργασιών που πραγματοποίησε κάθε μία από τις επιχειρήσεις κατά τη διάρκεια του έτους αναφοράς, ήτοι του τελευταίου πλήρους έτους της επιλεγείσας περιόδου παραβάσεως. Πράγματι, οσάκις τίθεται ζήτημα εκτιμήσεως του μεγέθους και της οικονομικής ισχύος μιας επιχειρήσεως κατά τον χρόνο της παραβάσεως, επιβάλλεται να γίνεται αναφορά στον τότε πραγματοποιηθέντα κύκλο εργασιών και όχι σε εκείνον του χρόνου εκδόσεως της επιβάλλουσας το πρόστιμο αποφάσεως (βλ., υπό την έννοια αυτή, προαναφερθείσα απόφαση του Δικαστηρίου, Sarrió κατά Επιτροπής, σκέψη 86).

129 Η αναιρεσείουσα δεν αποδεικνύει σε τι η χρήση του ως άνω έτους αναφοράς προσβάλλει την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως ή της αναλογικότητας. Αντιθέτως, η χρήση κοινού έτους αναφοράς για όλες τις επιχειρήσεις που είχαν συμμετοχή στην ίδια παράβαση παρέχει σε κάθε επιχείρηση την εγγύηση ότι τυγχάνει της ιδίας μεταχειρίσεως με τις υπόλοιπες, δεδομένου ότι οι κυρώσεις προσδιορίζονται κατά τρόπο ομοιόμορφο και χωρίς να λαμβάνονται υπόψη εξωγενή και τυχαία στοιχεία που θα μπορούσαν να επηρεάσουν τον κύκλο εργασιών μεταξύ του τελευταίου έτους της παραβάσεως και του χρόνου εκδόσεως της επιβάλλουσας τα πρόστιμα αποφάσεως. Εξάλλου, το γεγονός ότι το έτος αναφοράς ενέπιπτε στην περίοδο διαπράξεως των παραβάσεων επέτρεψε την εκτίμηση του εύρους της διαπραχθείσας παραβάσεως με γνώμονα την οικονομική πραγματικότητα όπως παρίστατο κατά την ως άνω περίοδο.

130 Όσον αφορά τον καθορισμό του προστίμου σε ECU, με βάση κύκλο εργασιών, διά της μετατροπής του με την ισχύουσα το 1990 ισοτιμία, πρέπει καταρχάς να υπογραμμιστεί ότι η μετατροπή του κύκλου εργασιών του έτους αναφοράς με την ισοτιμία της εποχής εκείνης επιτρέπει την αποφυγή νοθεύσεως της αξιολογήσεως του αντιστοίχου μεγέθους των επιχειρήσεων που έλαβαν μέρος στην παράβαση, όπως θα συνέβαινε αν λαμβάνονταν υπόψη εξωγενή και τυχαία πραγματικά στοιχεία, όπως η εξέλιξη των εθνικών νομισμάτων κατά τη διάρκεια της μεταγενέστερης περιόδου (προαναφερθείσα απόφαση του Δικαστηρίου, Sarrió κατά Επιτροπής, σκέψη 86).

131 Ακολούθως, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι το άρθρο 65, παράγραφος 5, της Συνθήκης ΕΚΑΧ δεν απαγορεύει τον καθορισμό προστίμου σε ECU. Αντιθέτως, η χρήση κοινού νομίσματος για τον καθορισμό των επιβληθέντων σε επιχειρήσεις που συμμετέσχον στην ίδια παράβαση προστίμων δικαιολογείται από τη μέριμνα επιβολής κυρώσεων στις εν λόγω επιχειρήσεις κατά τρόπο ομοιόμορφο.

132 Τέλος, όσον αφορά τις νομισματικές διακυμάνσεις, πρόκειται για τυχαίο στοιχείο, δυνάμενο να προκαλέσει πλεονεκτήματα όπως και μειονεκτήματα, το οποίο οι επιχειρήσεις καλούνται συνήθως να αντιμετωπίσουν στο πλαίσιο των εμπορικών δραστηριοτήτων τους και η ύπαρξη του οποίου δεν είναι αφ' εαυτής ικανή να καταστήσει μη ενδεδειγμένο το ύψος προστίμου που ορίζεται νομίμως με γνώμονα τη σοβαρότητα της παραβάσεως και τον κύκλο εργασιών που πραγματοποιήθηκε κατά τη διάρκεια του τελευταίου έτους του χρόνου διαπράξεώς της (βλ. προαναφερθείσα απόφαση του Δικαστηρίου, Sarrió κατά Επιτροπής, σκέψη 89).

133 Έπεται ότι ορθώς, χωρίς να παραβιάζει τις αρχές της ίσης μεταχειρίσεως ή της αναλογικότητας, το Πρωτοδικείο δικαιολόγησε, στις σκέψεις 659 έως 666 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, τη μέθοδο υπολογισμού του προστίμου που χρησιμοποίησε η Επιτροπή.

134 Επομένως, ο έκτος λόγος αναιρέσεως είναι αβάσιμος.

Επί του εβδόμου λόγου αναιρέσεως

135 Ο έβδομος λόγος αναιρέσεως αρύεται από παράβαση του κοινοτικού δικαίου ως εκ του ότι το Πρωτοδικείο δεν καταδίκασε την Επιτροπή να καταβάλει τα έξοδα και τους τόκους λόγω της συστάσεως εγγυήσεως ή της τυχόν καταβολής του προστίμου.

136 Ο συγκεκριμένος λόγος αναιρέσεως βάλλει κατά των σκέψεων 710 έως 712 και 717 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, οι οποίες έχουν ως εξής:

«710 Συναφώς, πρέπει να τονιστεί ότι, σύμφωνα με το άρθρο 39 της Συνθήκης, οι προσφυγές που ασκούνται ενώπιον του Πρωτοδικείου δεν έχουν αναστολτικό αποτέλεσμα. Επομένως, η Επιτροπή δεν μπορεί να υποχρεωθεί να μεταχειριστεί κατά τον ίδιο τρόπο μια επιχείρηση η οποία, έχοντας ή όχι ασκήσει προσφυγή, προβαίνει στην καταβολή του προστίμου στην κανονική ημερομηνία που αυτό γίνεται απαιτητό, επιλέγοντας ενδεχομένως τον τρόπο καταβολής με δόσεις με προνομιακό επιτόκιο το οποίο, όπως εν προκειμένω, μπορεί να της έχει προσφέρει η Επιτροπή, και μια επιχείρηση η οποία επιθυμεί να αναβάλει την εν λόγω καταβολή μέχρι την έκδοση απρόσβλητης δικαστικής αποφάσεως. Πλην εξαιρετικών περιστάσεων, η εφαρμογή τόκων υπερημερίας με κανονικό επιτόκιο πρέπει πράγματι να θεωρείται δικαιολογημένη στην τελευταία αυτή περίπτωση (βλ. απόφαση του Δικαστηρίου της 25ης Οκτωβρίου 1983, 107/82, AEG κατά Επιτροπής, Συλλογή 1983, σ. 3151, σκέψη 141, και διατάξεις του Προέδρου του Δικαστηρίου της 6ης Μαΐου 1982, 107/82 R, AEG κατά Επιτροπής, Συλλογή 1982, σ. 1549, και της 7ης Μαρτίου 1986, 392/85 R, Finsider κατά Επιτροπής, Συλλογή 1986, σ. 959).

711 Πρέπει να τονιστεί επίσης ότι η προσφερθείσα στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις δυνατότητα να πληρώσουν το πρόστιμό τους σε πέντε ετήσιες δόσεις υποκείμενες, μέχρι την ημερομηνία που θα καθίστανται απαιτητές, στο βασικό επιτόκιο ΕΤΝΣ, συνδυαζόμενη με τη δυνατότητα να χορηγηθεί αναστολή των μέτρων εισπράξεως σε περίπτωση ασκήσεως προσφυγής, συνιστά πλεονέκτημα σε σχέση με τη μέθοδο που κατά παράδοση χρησιμοποιεί η Επιτροπή σε περίπτωση προσφυγής ασκουμένης ενώπιον του κοινοτικού δικαστή. Συγκεκριμένα, από τη γενική κατεύθυνση συμπεριφοράς που έχει υιοθετήσει η Επιτροπή προκύπτει ότι το επιτόκιο που απαιτεί σε περίπτωση αναστολής της καταβολής του προστίμου είναι ίσο προς το επιτόκιο που εφαρμόζει το ΕΤΝΣ όσον αφορά τις πράξεις του σε ECU τον μήνα που προηγείται της εκδόσεως της σχετικής αποφάσεως, προσαυξημένο κατά μιάμιση μονάδα. Η επιλογή όμως της πληρωμής με δόσεις, καθυστερώντας την ημερομηνία που καθίστανται απαιτητά τα τέσσερα πέμπτα του προστίμου, έχει ως αποτέλεσμα να μεταθέτει χρονικά την εφαρμογή του επιτοκίου αυτού.

712 Επομένως, το κεφάλαιο του αιτητικού που αφορά την ακύρωση του [εγγράφου] της 28ης Φεβρουαρίου 1994 με το οποίο η Επιτροπή κοινοποίησε στην προσφεύγουσα την επίδικη απόφαση) πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο, χωρίς να είναι αναγκαίο να κριθεί το ζήτημα αν το εν λόγω [έγγραφο] συνιστά αυτοτελή παράβαση, δυνάμενη να προσβληθεί στο πλαίσιο προσφυγής ακυρώσεως.

[...]

717 Κατόπιν αυτού, δεν συντρέχει λόγος ικανοποιήσεως του αιτήματος της προσφεύγουσας να καταδικαστεί η καθής στα έξοδα που η πρώτη υποβλήθηκε κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας.»

137 Η αναιρεσείουσα προσάπτει στο Πρωτοδικείο ότι δεν αναγνώρισε το αίτημά της περί καταδίκης της Επιτροπής στην καταβολή των εξόδων και των τόκων που προκύπτουν από τη σύσταση εγγυήσεως ή την τυχόν καταβολή του προστίμου. Η αναιρεσείουσα θεμελίωσε το συγκεκριμένο αίτημα ιδίως στις παρατυπίες τις οποίες πάσχει, κατά την άποψή της, η επίδικη απόφαση και θεώρησε τα εν λόγω έξοδα και τους τόκους ως δυνάμενα να ανακτηθούν κατά την έννοια του άρθρου 91 του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου.

138 Επικαλούμενη τις σκέψεις 109 έως 116 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, με τις οποίες το Πρωτοδικείο δικαιολόγησε την αρμοδιότητά του πλήρους δικαιοδοσίας να ελέγχει, δυνάμει του άρθρου 65 της Συνθήκης ΕΚΑΧ, τα επιβαλλόμενα από την Επιτροπή πρόστιμα, η αναιρεσείουσα συνάγει ότι η επίδικη απόφαση δεν ήταν οριστική ενόσω το Πρωτοδικείο δεν την επικύρωνε και ότι, συνακόλουθα, τα απορρέοντα από τη σύσταση εγγυήσεως έξοδα και οι τόκοι δεν έπρεπε να την επιβαρύνουν προτού το Πρωτοδικείο ασκήσει πλήρη δικαιοδοτικό έλεγχο επί της ως άνω αποφάσεως.

139 Κατόπιν αυτού, ζητεί από το Δικαστήριο να ακυρώσει τη σκέψη 717 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως ως εκ του ότι δεν καταδικάζει την Επιτροπή στην καταβολή των απορρεόντων από τη σύσταση εγγυήσεως ή την τυχόν πληρωμή του προστίμου έξοδα και τόκους και να κρίνει ότι οι τόκοι άρχισαν να τρέχουν μόνο αφ' ης στιγμής η ως άνω απόφαση κατέστη εκτελεστή.

140 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι ο συγκεκριμένος λόγος αναιρέσεως είναι αβάσιμος.

141 Καταρχάς, δεν αντιλαμβάνεται πώς είναι δυνατόν να αποδίδεται στο Πρωτοδικείο η άποψη ότι η επίδικη απόφαση καθίσταται οριστική μόνον οσάκις το Πρωτοδικείο την επικυρώνει. Πρόκειται για πεπλανημένη ερμηνεία της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως.

142 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ακολούθως ότι οι αποφάσεις της που συνεπάγονται χρηματικές υποχρεώσεις είναι τίτλοι εκτελεστοί δυνάμει του άρθρου 92 της Συνθήκης ΕΚΑΧ και ότι οι ασκούμενες ενώπιον των κοινοτικών δικαιοδοτικών οργάνων προσφυγές δεν έχουν, σύμφωνα με το άρθρο 39 της ιδίας συνθήκης, ανασταλτικό αποτέλεσμα. Το να θεωρείται ότι η επιβολή προστίμων δεν παράγει τόκους παρά μόνο μετά την επιβεβαίωσή της από το Πρωτοδικείο έχει ως συνέπεια να καθιστά τη διάταξη αυτή άνευ περιεχομένου και να εξωθεί στην άσκηση προσφυγών με μοναδικό σκοπό την καθυστέρηση καταβολής των προστίμων.

143 Τέλος, η Επιτροπή παραπέμπει στις σκέψεις 111 έως 118 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, με τις οποίες το Πρωτοδικείο απάντησε στους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας σχετικά με τη φερόμενη παράβαση του άρθρου 6 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, η οποία υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950 (στο εξής: ΕΣΔΑ), καθώς και ως προς την ύπαρξη και το περιεχόμενο προσφυγής πλήρους δικαιοδοσίας.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

144 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι ο συγκεκριμένος λόγος αναιρέσεως εδράζεται στην πεπλανημένη προϋπόθεση ότι η άσκηση προσφυγής πλήρους δικαιοδοσίας κατ' αποφάσεως της Επιτροπής την καθιστά προσωρινή ενόσω δεν επικυρώνεται από τον κοινοτικό δικαστή.

145 Αρκεί συναφώς η υπόμνηση, αφενός, ότι, σύμφωνα με το άρθρο 92 της Συνθήκης ΕΚΑΧ, οι αποφάσεις της Επιτροπής που συνεπάγονται χρηματικές υποχρεώσεις είναι τίτλοι εκτελεστοί. Ήτοι ότι μπορούν να εκτελεστούν χωρίς να είναι αναγκαία η αναμονή της πληρώσεως οποιασδήποτε αιρέσεως ή η τήρηση τυπικών διατυπώσεων, αφετέρου, ότι, σύμφωνα με το άρθρο 39 της ως άνω συνθήκης, οι ασκούμενες ενώπιον των κοινοτικών δικαιοδοτικών οργάνων προσφυγές δεν έχουν ανασταλτικό αποτέλεσμα.

146 Επί πλέον, από το άρθρο 91 του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου δεν προκύπτει ότι τα απορρέοντα από ειδικό τρόπο πληρωμής προστίμου, οφειλόμενου από επιχείρηση δυνάμει του άρθρου 65 της Συνθήκης ΕΚΑΧ, έξοδα, τρόπο που επέλεξε η οικεία επιχείρηση, μπορούν να θεωρηθούν ως εμπίπτοντα στις κατά την έννοια της πρώτης διατάξεως δυνάμενες να ανακτηθούν δαπάνες.

147 Έπεται ότι ο έβδομος λόγος αναιρέσεως είναι αβάσιμος.

Επί του ογδόου λόγου αναιρέσεως

148 Ο όγδοος λόγος αναιρέσεως αρύεται από παράβαση του άρθρου 33 του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου και καταστρατήγηση των δικονομικών εγγυήσεων

στον βαθμό που μόνον τρεις δικαστές, εκ των πέντε από τους οποίους συνετίθετο το επιληφθέν της υποθέσεως τμήμα κατά τον χρόνο της συνεδριάσεως, συμμετέσχον στην τελική φάση των διασκέψεων της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως και την υπέγραψαν.

149 Το άρθρο 32, παράγραφοι 1 και 3, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου είναι διατυπωμένο ως εξής:

«1. Αν, λόγω απουσίας ή κωλύματος, προκύπτει άρτιος αριθμός δικαστών, απέχει των διασκέψεων ο νεότερος, κατά την έννοια του άρθρου 6, εκτός αν αυτός είναι ο εισηγητής δικαστής. Στην περίπτωση αυτή απέχει των διασκέψεων ο αμέσως προηγούμενος κατά τη σειρά αρχαιότητας.

[...]

[...]

3. Αν σε ένα από τα τμήματα δεν επιτυγχάνεται απαρτία τριών δικαστών, ο πρόεδρος του τμήματος αυτού ενημερώνει σχετικά τον Πρόεδρο του Πρωτοδικείου, ο οποίος ορίζει άλλον δικαστή για τη συμπλήρωση του τμήματος.»

150 Το άρθρο 33, παράγραφοι 1 έως 5, του ως άνω κανονισμού ορίζει:

«1. Οι διασκέψεις του Πρωτοδικείου γίνονται εν συμβουλίω.

2. Στη διάσκεψη λαμβάνουν μέρος μόνον δικαστές που μετέσχον στην προφορική διαδικασία.

3. Κάθε δικαστής που μετέχει στη διάσκεψη εκφράζει τη γνώμη του αιτιολογώντας την.

[...]

5. Η γνώμη στην οποία καταλήγει μετά την τελική συζήτηση η πλειοψηφία των δικαστών αποτελεί την κρίση του Πρωτοδικείου. Η ψηφοφορία διεξάγεται κατά σειρά αντίστροφη από εκείνη που καθορίζεται στο άρθρο 6.»

151 Η σκέψη 77 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως είναι συναφώς διατυπωμένη ως εξής:

«Η προφορική διαδικασία περατώθηκε μετά τη συνεδρίαση της 27ης Μαρτίου 1998. Δεδομένου ότι δύο μέλη του τμήματος κωλύονταν να παρίστανται στις διασκέψεις μετά τη λήξη της θητείας τους στις 17 Σεπτεμβρίου 1998, οι συσκέψεις του Πρωτοδικείου συνεχίστηκαν με τη συμμετοχή των τριών δικαστών, την υπογραφή των οποίων φέρει η παρούσα απόφαση, σύμφωνα με το άρθρο 32 του Κανονισμού Διαδικασίας.»

152 Η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση πάσχει λόγω παραβάσεως του άρθρου 33 του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου δεδομένου ότι ο Πρόεδρος Α. Καλογερόπουλος και ο δικαστής C. P. Briët, ενώ αμφότεροι είχαν συμμετάσχει στην προφορική διαδικασία και στην αρχική φάση των διασκέψεων, δεν συμμετέσχον στην τελική φάση ούτε υπέγραψαν την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση.

153 Κατ' αυτήν, η λήξη της θητείας ενός δικαστή δεν αποτελεί περίπτωση απουσίας ή κωλύματος κατά το άρθρο 32, παράγραφος 1, του ως άνω Κανονισμού Διαδικασίας. Εξάλλου, ισχυρίζεται ότι, υπό τις περιστάσεις αυτές, όχι μόνον η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση είναι αντίθετη στις διατάξεις του άρθρου 33 του ως άνω Κανονισμού Διαδικασίας, αλλ' επιπλέον αγνοεί τις θεμελιώδεις δικονομικές εγγυήσεις που κατοχυρώνουν το κοινοτικό δίκαιο και η ΕΣΔΑ, στον βαθμό που οι διασκέψεις αποτελούν ουσιώδη δραστηριότητα των συλλογικών δικαιοδοτικών οργάνων.

154 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι το άρθρο 32 του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου απαιτεί τα τμήματα να συνέρχονται με απαρτία τριών δικαστών, πράγμα που συμβαίνει εν προκειμένω. Εξάλλου, υποστηρίζει ότι η αναιρεσείουσα ερμηνεύει πεπλανημένως το άρθρο 33 του ως άνω κανονισμού το οποίο παραβιάζεται όχι οσάκις όλοι οι συμμετασχόντες στην προφορική διαδικασία δικαστές δεν μπορούν να συμμετάσχουν στις διασκέψεις, αλλ' οσάκις συμμετέχουν στις διασκέψεις δικαστές που δεν συμμετέσχον στην προφορική διαδικασία.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

155 Σύμφωνα με το άρθρο 18, δεύτερο εδάφιο, του Οργανισμού ΕΚΑΧ του Δικαστηρίου, το οποίο έχει εφαρμογή επί του Πρωτοδικείου δυνάμει του άρθρου 44 του ιδίου οργανισμού, το Πρωτοδικείο συνεδριάζει εγκύρως με περιττό αριθμό δικαστών και οι διασκέψεις των τριμελών ή των πενταμελών τμημάτων είναι έγκυρες μόνον όταν οι αποφάσεις λαμβάνονται από τρεις δικαστές. Το άρθρο 32 του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου διευκρινίζει τις λεπτομέρειες εφαρμογής των ανωτέρω διατάξεων.

156 Για τους σκοπούς της εφαρμογής των ως άνω κανόνων, δεν έχει αποφασιστική σημασία ο οριστικός ή προσωρινός χαρακτήρας του κωλύματος. Σε αντίθεση προς όσα υποστηρίζει η αναιρεσείουσα, αν η προσωρινή απουσία ή το κώλυμα δικαιο-

λογεί την τροποποίηση της συνθέσεως ενός επιληφθέντος υποθέσεως τμήματος ώστε τα μέλη του να συνεδριάζουν με περιτό αριθμό, το ίδιο ισχύει κατά μείζονα λόγο σε περίπτωση οριστικού κωλύματος οφειλομένου, επί παραδείγματι, στη λήξη της θητείας ενός μέλους.

157 Προέχει επίσης να υπογραμμιστεί ότι, σύμφωνα με το άρθρο 33, παράγραφος 5, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, ο ληπτέος υπόψη χρόνος για τον έλεγχο του αν οι διατάξεις του ανωτέρω κανονισμού σε θέματα διασκέψεων έχουν τηρηθεί είναι εκείνος της υιοθετήσεως, μετά την τελική συζήτηση, των συμπερασμάτων που είναι καθοριστικά για την έκδοση της αποφάσεως του Πρωτοδικείου.

158 Εν προκειμένω, λοιπόν, το δεύτερο πενταμελές τμήμα του Πρωτοδικείου διασκέφθηκε εγκύρως υπό μη πλήρη σύνθεση τριών μελών, εν συνεχεία της λήξεως, κατόπιν της προφορικής διαδικασίας και της αρχικής φάσεως των διασκέψεων, της θητείας δύο εκ των πέντε μελών που το απάρτιζαν αρχικώς.

159 Όσον αφορά τη φερόμενη παραβίαση της ΕΣΔΑ, επιβάλλεται να υπογραμμιστεί ότι η αναιρεσείουσα περιορίζεται στην επίκληση παρόμοιας παραβιάσεως, σε καμία όμως περίπτωση δεν μεριμνά να αποδείξει ως προς τι ο σεβασμός, εκ μέρους του Πρωτοδικείου των διατάξεων του Κανονισμού του Διαδικασίας αντιβαίνει σε διάταξη της εν λόγω συμβάσεως.

160 Έπεται ότι ο όγδοος λόγος αναιρέσεως είναι απορριπτέος ως αβάσιμος.

Επί του ενάτου λόγου αναιρέσεως

161 Ο ένατος λόγος αναιρέσεως αρύεται από παράβαση του άρθρου 6 της ΕΣΔΑ, ως εκ του ότι η αναιρεσείουσα δεν απήλαυσε του δικαιώματος για δίκαιη δίκη εντός εύλογης προθεσμίας.

162 Η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι οι δισταγμοί της Επιτροπής να της επιτρέψει την πρόσβαση στα αναγκαία για την άμυνά της έγγραφα καθώς και το μήκος της ένδικης διαδικασίας, η οποία διήρκεσε πέραν των πέντε ετών, καθυστέρησαν άνευ λόγου την επίλυση της διαφοράς σε τέτοιο σημείο ώστε η αναιρεσείουσα να έχει υποστεί εξ αυτού σοβαρή ζημία. Συγκεκριμένα, ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή ευθύνεται για καθυστέρηση πέραν των τριών ετών κατά τον χειρισμό της διαδικασίας λόγω του γεγονότος ότι δεν εφήρμοσε πάραυτα το άρθρο 23 του Οργανισμού ΕΚΑΧ του Δικαστηρίου και δεν κοινοποίησε τα απαιτούμενα έγγραφα.

163 Η Επιτροπή διευκρινίζει ότι οι περιστάσεις της υπό κρίση υποθέσεως ήσαν διαφορετικές από εκείνες των οποίων επελήφθη το Δικαστήριο με την απόφαση της 17ης Δεκεμβρίου 1998, C-185/95 P, Baustahlgewebe κατά Επιτροπής (Συλλογή 1998, σ. I-8417). Στην παρούσα υπόθεση η προβλεπόμενη στο άρθρο 23 του Οργανισμού ΕΚΑΧ του Δικαστηρίου υποχρέωση διαβιβάσεως στο Πρωτοδικείο όλων των εγγράφων που αφορούν την υπόθεση υποχρέωσε το δεύτερο να τα εξετάσει και να προσδιορίσει εκείνα που μπορούσαν να κοινοποιηθούν στην προσφεύγουσα.

164 Υπογραμμίζει επίσης ότι, με πρωτοβουλία της προσφεύγουσας, το Πρωτοδικείο χώρησε σε τόσο εξαντλητική ανάλυση των αποδεικτικών εγγράφων.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

165 Επιβάλλεται η υπόμνηση ότι η γενική αρχή του κοινοτικού δικαίου ότι κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα για δίκαιη δίκη, και ιδίως για δίκη εντός εύλογης προθεσμίας, έχει εφαρμογή στο πλαίσιο ένδικης προσφυγής κατ' αποφάσεως της Επιτροπής επιβάλλουσας σε επιχείρηση πρόστιμα λόγω παραβάσεως του δικαίου του ανταγωνισμού (προαναφερθείσες αποφάσεις Baustahlgewebe κατά Επιτροπής, σκέψη 21, και Limburgse Vinyl Maatschappij κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 179).

166 Ο εύλογος χαρακτήρας της προθεσμίας εκτιμάται με γνώμονα τις περιστάσεις που προσιδιάζουν σε κάθε υπόθεση και ειδικότερα τα διακυβευόμενα με τη δίκη συμφέροντα του διαδίκου, την περιπλοκότητα της υποθέσεως, καθώς και τη συμπεριφορά του προσφεύγοντος και εκείνη των αρμοδίων αρχών (προαναφερθείσες αποφάσεις Baustahlgewebe κατά Επιτροπής, σκέψη 29, και Limburgse Vinyl Maatschappij κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 187).

167 Το Δικαστήριο διευκρίνισε συναφώς ότι ο κατάλογος των κριτηρίων αυτών δεν είναι εξαντλητικός και ότι η εκτίμηση του εύλογου χαρακτήρα της προθεσμίας δεν επιβάλλει συστηματική εξέταση των περιστάσεων της υποθέσεως ενόψει καθενός κριτηρίου όταν η διάρκεια της διαδικασίας παρίσταται δικαιολογημένη ενόψει ενός μόνον κριτηρίου. Σκοπός των κριτηρίων αυτών είναι να προσδιορίζεται αν η προθεσμία αντιμετωπίσεως μιας υποθέσεως είναι ή όχι δικαιολογημένη. Έτσι, η περιπλοκότητα της υποθέσεως ή η κακόβουλη συμπεριφορά του προσφεύγοντος μπορούν να γίνουν δεκτές προς δικαιολόγηση μιας προθεσμίας η οποία κατ' αρχάς είναι πολύ μεγάλη. Αντιθέτως, μια προθεσμία μπορεί να θεωρηθεί ως υπερβαίνουσα τα όρια του ευλόγου ενόψει επίσης ενός μόνον κριτηρίου, ειδικότερα όταν η διάρκειά της είναι προϊόν της συμπεριφοράς των αρμοδίων αρχών. Ενδεχομένως, η διάρκεια μιας διαδικαστικής φάσεως μπορεί ευθύς εξαρχής να χαρακτηριστεί εύλογη όταν παρίσταται σύμφωνη προς τη μέση διάρκεια αντιμετωπίσεως μιας υποθέσεως όπως η προκειμένη (προαναφερθείσα απόφαση Limburgse Vinyl Maatschappij κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 188).

168 Εν προκειμένω, πρέπει να υπομνηστεί ότι η ενώπιον του Πρωτοδικείου διαδικασία είχε ως σημείο αφετηρίας την κατάθεση εκ μέρους της αναιρεσείουσας, στις 18 Απριλίου 1994, του δικογράφου της προσφυγής περί ακυρώσεως της επίδικης αποφάσεως και τερματίστηκε στις 11 Μαρτίου 1999, ημερομηνία εκδόσεως της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως. Έτσι, διήρκησε περί τα πέντε έτη.

169 Η διάρκεια αυτή εμφαίνεται εκ πρώτης όψεως σημαντική. Εντούτοις, επιβάλλεται να υπομνηστεί ότι έντεκα επιχειρήσεις άσκησαν προσφυγή ακυρώσεως κατά της ιδίας αποφάσεως σε τέσσερις γλώσσες διαδικασίας.

170 Όπως υπενθυμίζει στις σκέψεις 57 έως 63 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεώς του, το Πρωτοδικείο απαιτήθηκε να επιληφθεί διαφόρων αμφισβητήσεων σχετικά με την πρόσβαση στα έγγραφα της διοικητικής διαδικασίας. Δεδομένου ότι η Επιτροπή κατέθεσε στις 24 Νοεμβρίου 1994 φάκελο περιλαμβάνοντα 11 000 έγγραφα αφορώντα την επίδικη απόφαση, υποστηρίζοντας ότι τα περιέχοντα επιχειρηματικά απόρρητα έγγραφα, καθώς και τα δικά της εσωτερικά έγγραφα, δεν έπρεπε να είναι προσβάσιμα στις θιγόμενες επιχειρήσεις, το Πρωτοδικείο όφειλε να ακούσει τους διαδίκους συναφώς, να εξετάσει το σύνολο των εγγράφων και να ορίσει σε ποια έγγραφα μπορούσε να έχει πρόσβαση κάθε προσφεύγων.

171 Με διάταξη της 19ης Ιουνίου 1996, Τ-134/94, Τ-136/94 έως Τ-138/94, Τ-141/94, Τ-145/94, Τ-147/94, Τ-148/94, Τ-151/94, Τ-156/94 και Τ-157/94, NMH Stahlwerke κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή 1996, σ. II-537), το Πρωτοδικείο αποφάνθηκε επί του

δικαιώματος προσβάσεως των προσφευγουσών στα έγγραφα του φακέλου της Επιτροπής τα οποία προέρχονταν, αφενός, από τις ίδιες τις προσφεύγουσες και, αφετέρου, από τρίτα προς τις διαδικασίες μέρη και τα οποία η ίδια η Επιτροπή είχε χαρακτηρίσει ως εμπιστευτικά προς το συμφέρον των εν λόγω τρίτων.

172 Με διάταξη της 10ης Δεκεμβρίου 1997, T-134/94, T-136/94 έως T-138/94, T-141/94, T-145/94, T-147/94, T-148/94, T-151/94, T-156/94 και T-157/94, NMH Stahlwerke κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή 1997, σ. II-2293), το Πρωτοδικείο αποφάνθηκε επί των αιτήσεων προσβάσεως των προσφευγουσών στα χαρακτηρισθέντα από την Επιτροπή ως «εσωτερικά» έγγραφα.

173 Σε αντίθεση προς όσα ισχυρίζεται η αναιρεσείουσα, η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρείται υπεύθυνη για πέραν των τριών ετών αργοπορία κατά τον χειρισμό της διαδικασίας λόγω της μη τηρήσεως του άρθρου 23 του Οργανισμού ΕΚΑΧ του Δικαστηρίου. Πράγματι, ανταποκρινόμενη συναφώς σε έγγραφο της Γραμματείας του Πρωτοδικείου της 25ης Οκτωβρίου 1994, η Επιτροπή κατέθεσε εκεί τον φάκελό της από τις 24 Νοεμβρίου 1994. Εξάλλου, δεν μπορεί να θεωρείται υπεύθυνη για τις νομικές δυσχέρειες που συνδέονται με την πρόσβαση σε ορισμένα έγγραφα, δυσχέρειες κατά το πλείστον καινοφανείς, τις οποίες το Πρωτοδικείο όφειλε να επιλύσει μέσω διατάξεων μετά από εξέταση των δικογράφων που αποτέλεσαν αντικείμενο αμφισβητήσεως.

174 Οι διάφορες προσφυγές που ασκήθηκαν από άλλες θιγόμενες εκ της επίδικης αποφάσεως επιχειρήσεις ενώθηκαν για τους σκοπούς της διεξαγωγής αποδείξεων και της προφορικής διαδικασίας. Έτσι, στις σκέψεις 64 έως 74 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως διευκρινίστηκε ότι, στο πλαίσιο της προετοιμασίας της δίκης, το Πρωτοδικείο διέταξε πλείονα αποδεικτικά μέσα ενόψει της διαδικασίας αυτής. Συναφώς, το Πρωτοδικείο υπέβαλε γραπτές ερωτήσεις στους διαδίκους και διέταξε την προσκόμιση εγγράφων και την εξέταση μαρτύρων.

175 Η προφορική διαδικασία περατώθηκε με την ολοκλήρωση της συνεδριάσεως της 27ης Μαρτίου 1998.

176 Η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση εκδόθηκε στις 11 Μαρτίου 1999, ήτοι την ιδία ημέρα με τις υπόλοιπες δέκα αποφάσεις επί των προσφυγών που ασκήθηκαν κατά της επίδικης αποφάσεως.

177 Όπως προκύπτει από τις προηγηθείσες διαπιστώσεις, η διάρκεια της διαδικασίας που κατέληξε στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση εξηγείται ειδικότερα από τον αριθμό των επιχειρήσεων που συμμετέσχον στην προσαπτόμενη συμφωνία και άσκησαν προσφυγή κατά της επίδικης αποφάσεως, γεγονός που απήτησε την παράλληλη εξέταση των διαφόρων αυτών προσφυγών, από τα νομικά ζητήματα που αφορούσαν την πρόσβαση στον ογκώδη φάκελο της Επιτροπής, από την εμπεριστατωμένη διεξαγωγή αποδείξεων σχετικά με την υπόθεση που πραγματοποίησε το Πρωτοδικείο και από τις γλωσσικής φύσεως απαιτήσεις που επέβαλαν οι κανόνες διαδικασίας του Πρωτοδικείου.

178 Έπεται ότι η ενώπιον του Πρωτοδικείου διάρκεια της διαδικασίας δικαιολογείται, λαμβανομένης υπόψη της ιδιαίτερης περιπλοκότητας της υποθέσεως.

179 Επομένως, ο ένατος λόγος αναιρέσεως είναι αβάσιμος.

180 Όπως προκύπτει από το σύνολο των προηγηθεισών σκέψεων, μόνο το πρώτο σκέλος του πέμπτου λόγου αναιρέσεως είναι βάσιμο. Επομένως, επιβάλλεται η ακύρωση της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως κατά το ότι το Πρωτοδικείο έκρινε ως αβάσιμη την προσφυγή ακυρώσεως κατά της επίδικης αποφάσεως σχετικά με την καταδίκη της προσφεύγουσας να καταβάλει πρόστιμο, συνυπολογιζομένης της συμπεριφοράς της Aristrain Olaberría. Η αίτηση αναιρέσεως είναι απορριπτέα κατά τα λοιπά.

Επί της ουσίας της διαφοράς

181 Βάσει του άρθρου 61 του Οργανισμού του Δικαστηρίου, αν η αίτηση αναιρέσεως κριθεί βάσιμη, το Δικαστήριο αναιρεί την απόφαση του Πρωτοδικείου, οπότε μπορεί είτε το ίδιο να αποφανθεί οριστικά επί της διαφοράς, εφόσον είναι ώριμη προς εκδίκαση, είτε να την αναπέμψει στο Πρωτοδικείο για να την κρίνει. Αυτό ισχύει εν προκειμένω.

182 Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι οι παρατιθέμενοι στις σκέψεις 91 έως 101 της παρούσας αποφάσεως λόγοι που δικαιολόγησαν τη μερική ακύρωση της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως δεν είναι ικανοί να επαχθούν την ολική ακύρωση της επίδικης αποφάσεως. Πράγματι, η ως άνω συλλογιστική δεν δικαιολογεί την ακύρωση της οικείας αποφάσεως καθ' ο μέρος επιβάλλει στην προσφεύγουσα ποσοστό προστίμου, συνυπολογιζομένης της συμπεριφοράς της Aristrain Olaberría.

183 Πάντως, ο προσδιορισμός του ύψους του ποσοστού αυτού προστίμου το οποίο επεβλήθη εσφαλμένα στην προσφεύγουσα απαιτεί ιδίως την εξέταση των λογιστικών εγγράφων των δύο εταιριών και ειδικότερα την εξέταση του κύκλου εργασιών που πραγματοποίησαν τότε αμφότερες στον τομέα των δοκών.

184 Επομένως, επιβάλλεται η εκτίμηση ότι η διαφορά δεν είναι ώριμη προς εκδίκαση. Κρίνει, λοιπόν, επιφυλασσόμενο των δικαστικών εξόδων ότι πρέπει να αναπεμφθεί στο Πρωτοδικείο προκειμένου να προσδιορίσει το ίδιο το ποσοστό επί του προστίμου που μπορεί να αναγνωριστεί εις βάρος της αναιρεσείουσας και να ακυρώσει την επίδικη απόφαση για το υπόλοιπο του προστίμου.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα)

αποφασίζει:

1) Αναιρεί την απόφαση του Πρωτοδικείου της 11ης Μαρτίου 1999, T-156/94, Aristrain κατά Επιτροπής, καθ' ο μέτρο το Πρωτοδικείο έκρινε αβάσιμη την προσφυγή ακυρώσεως της αποφάσεως 94/215/ΕΚΑΧ της Επιτροπής, της 16ης Φεβρουαρίου 1994, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 65 της Συνθήκης ΕΚΑΧ όσον αφορά συμφωνίες και εναρμονισμένες πρακτικές που εφήρμοσαν ευρωπαίοι παραγωγοί δοκών χάλυβα, ως προς την καταδίκη της Siderúrgica Aristrain Madrid SL στην καταβολή προστίμου, συνυπολογιζομένης της συμπεριφοράς της Aristrain Olaberría SL.

2) Απορρίπτει την αίτηση αναιρέσεως κατά τα λοιπά.

3) Αναπέμπει την υπόθεση στο Πρωτοδικείο.

4) Επιφυλάσσεται ως προς τα δικαστικά έξοδα.

Wathelet Edward La Pergola

Jann von Bahr

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 2 Οκτωβρίου 2003.

Ο Γραμματέας Ο Πρόεδρος του πέμπτου τμήματος

R. Grass M. Wathelet